

Zborovanje odbornikov

Na svoji zadnji seji je Zveza slovenskih organizacij razpravljala o trenutnem narodnopolitičnem položaju na Koroškem in o grozečih ukrepih (drugi govorili o „kompromisih“) za poslabšanje manjšinskega šolstva. Stranke se kljub nizki udeležbi sklicujejo na izvedeni referendum in hočejo po sestankih zveznih in deželnih partijskih vrhov čim prej ukrepati.

Za slovensko narodno skupnost ni sprejemljiva nobena zožitev področja dvojezičnega šolstva,

niti njegovo organizacijsko ali vsebinsko poslabšanje. Na dnevnem redu so nasprotno ukrepi, ki naj bi izboljšali šolstvo v korist razvoja obeh narodnosti na Koroškem.

Na podlagi sklepov obeh osrednjih organizacij ZSO in NSKS pripravljata

ZBOROVANJE ODBORNIKOV IN ZAUPNIKOV, kjer naj bi v doglednem času temeljito ocenili trenutni položaj in sprejeli sklepe za nadaljnjo obrambo manjšinskega šolstva.

PROTEST IZ BEOGRADA IN LJUBLJANE:

Manjšinsko šolstvo je mednarodna obveznost

„Jasno je, da gre za zlorabo demokratičnega instrumenta, katere cilj je omejevanje pravic slovenske manjšine in, kot vse kaže, je referendum tako ocenil tudi velik del volivcev in se mu ni odzval,“ tako je Željko Jeglič, predstavnik zveznega sekretariata za zunanje zadeve v Beogradu protestiral zadnji teden proti heimatdienstovskemu referendumu za ločevanje

šol po narodnosti.

Predlagano ureditev je Jeglič ocenil kot direktno poslabšanje položaja manjšine „in kot tak je ta referendum v nasprotju z avstrijsko državno pogodbo.“ „Poleg obžalovanja, da je do tega sploh prišlo, pripisujemo poseben pomen dejstvu, da je v sosednji Avstriji proti temu referendumu nastal širok odpor demokratičnih sil v vseh okoljih, sil, ki jim je nedvomno prav tako do dobrih odnosov z Jugoslavijo“, je zaključil Željko Jeglič.

Prav tako pa je predsedstvo RK SZDL Slovenije obravnavalo nevarnost posledice tega referenduma. V izčrpnih analizi na tej seji je predsednik Štefan Cigoj z ogorčenjem zavrnil načrte nacionalističnih sil in dejal: „... v izvedbi referenduma vidimo novo fazo v uresničevanju načrta koroških nacionalističnih sil, da radikalno zožijo ali celo dokončno ukinejo institucijo dvojezičnega šolstva, ki daje — čeprav je že močno okrnjena — naši narodnostni skupnosti vendarle prepotrebni življenjski sokovi v njenem težkem boju za narodnostno ohranitev v krajih, kjer živi že tisoč in več let.“

Ob zaključku svojega poročila pa je Cigoj še izpostavil: „Poudarjamo, ureditev manjšinskega šolstva ni in ne more biti notranja zadeva Avstrije, saj je predmet drugega odstavka sedmega člena avstrijske državne pogodbe, torej njena mednarodna obveznost.“

ramo povsod jasno pokazati, da imamo voljo nastopiti proti vsakršnemu poslabšanju položaja naše slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Povečajmo napore za ohranitev in za izboljšanje skupne šole!

Bodo proces preložili?

Ker je podpredsednik ZSO, Franci Kukovica, ob 35-letnici „Našega tednika“ ostro kritiziral manjšinsko politiko treh v deželnem zboru zastopanih strank, so se voditelji strank čutili „užaljeni“ in so tožili Kukovico. Zadnji petek naj bi bila

sodna razprava, ki so jo morali preložiti, ker je branilec, dr. Matevž Grilc zahteval preložitev procesa. Grilc je pred sodiščem opozoril na politične razmere na Koroškem po referendumu heimatdienstista, ki ne dopuščajo stvarne obravnave. Zato naj bi bil proces preložen izven Koroške.

Državni tožilec in odvetniki Wagnerja, Knafli in Haiderja so nasprotovali preložitvi, sodnik dr. Kaiser pa je odločil naj v tej zadevi odloči vrhovno sodišče.

Koga bodo klicali novi

zvonovi na Ulrichsbergu?

Za 25. rojstni dan dobi „vojaški romarski kraj“ Ulrichsberg prihodnjo nedeljo trojico zvonov. Ulrichsberg naj postane tudi še nepreslišen!

V bodoče naj bodo zvonili s te gore zloglasnih srečanj vojaških veteranov „Evropski zvon“, „Koroški zvon“ in „Kameradenglocke“, ki jo krasi geslo: „Kameraden wir rufen Euch“.

Zakaj je treba danes še klicati „kamerade“? Kaj naj bi počenjali? Katere cilje bodo zasledovali?

Bodo zbujali stare čase nemških noči, ker krasi „Koroški zvon“ geslo „Kärnten einig und frei“?

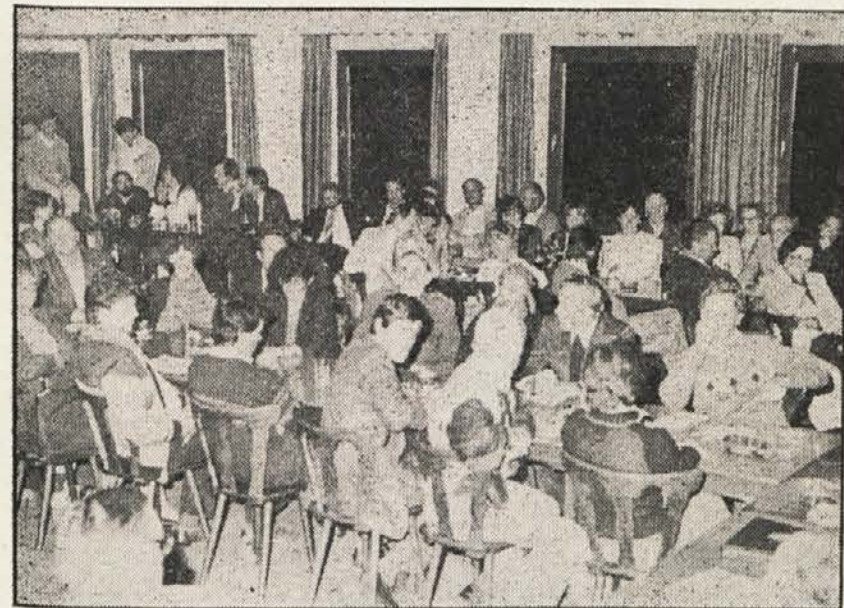
V nedeljo zjutraj jih bodo blagoslovili sredi Celovca. Politični blagoslov bo sledil 7. oktobra.

Koroška kdaj boš našla budilko, ki te bo zbudila iz ceste enosmernice?

Napore za ohranitev skupne šole moramo povečati!

Skupna šola je tudi na Južnem Tirolskem obrodila najboljše zadove. Pri Ladincih šole niso ločene kot drugje na Južnem Tirolskem, so celo trojezične in šolarji jezikovno največ pridobijo v neposrednem kontaktu. Vsaka še tako dobro organizirana ločena šola zaostaja za prednostmi te šole, ki sloni na živem srečanju otrok različnih narodnosti. Tako je razlagal dr. Dietmar Larcher na prvi skupni prireditvi celovške univerze in slovenskih prosvetnih društev v Kotmarji vasi prednosti skupne vzgoje otrok dvojezičnega področja!

Na podobnih prireditvah se je v zadnjih dneh v Železni Kapli, Šentjakobu, Hodišah, Bilčovsu in Velikovicu skupno zbralo okoli 500 ljudi in stvarno ter zavzeto razpravljalo o manjšinskem šolstvu. Geslo prireditve je bilo: „Sporazum ima prednost — skupna šola — dvojezično šolstvo.“ Prireditve so bile začetek široke javne razprave o



dejstva, da tudi on živi na dvojezičnem področju. Nemškogovoreči so govorili o uspehih in težavah pri učenju slovenščine, drugi so bili pripravljeni poslušati, strokovnjaki in zastopniki mladinskih organizacij deželnozborskih strank pa so pozivali starše naj prijavijo otroke k dvojezičnemu pouku!

V Bilčovsu, kjer je bil obisk najštevilnejši in podij politično najširši (saj so bili navzoči tudi svobodnjaški mladinci), je med drugim univerzitetni profesor dr. Gstettner razkrinjal pervertiranost koroške „pravice staršev“. Opozoril je na to, da mednarodna organizacija UNESCO pravice staršev pozna le tam, kjer starši za otroka izberejo veroizpoved ali filozofijo. Nikjer pa ni govora, da si lahko izbiraš materin jezik, saj to v resnici ni mogoče. Drugi pa so dopolnjevali, da se mora „pravica staršev“ nehati tam, kjer se začenja zaščita manjšine in tudi tam kjer se začenja pravica otroka, da se nauči oba jezika, ki se uporabljata v dvojezičnem področju! Jasno pa je tudi, da ima pravica do izobrazbe večjo tehtnost, kot pravica staršev.

Se boljše stranke
stvarne razprave?

Kljub dobremu vzdušju na teh prireditvah je bilo dosti opozoril, da je res že zadnji čas, da se nekaj spremeni v korist manjšine. Še posebej, ker deželnozborske stran-

Izjava Zveze slovenskih organizacij k deželnozborskim volitvam

Bližajoče se deželnozborske volitve soupadajo z močno zaostritvijo narodnopolitične situacije na Koroškem. To zaostritev je povzročila ljudska zahteva po narodnostno ločenih šolah, ki sta jo sprožila KHD in FPÖ ob vidnem sodelovanju desnega krila ÖVP. Splošno pa je tudi znano, da so posamezni aktivisti in člani SPÖ sodelovali in podpisali ljudsko zahtevo KHD-ja.

ZSO se zaveda pomembnosti deželnozborskih volitev za nadaljnji družbenopolitični razvoj na Koroškem. Zato smo prepričani, da bo na volilno zadržanje pripadnikov slovenske narodne skupnosti kot tudi pripadnike nemškogovorečega demokratičnega tabora vplivalo poleg splošnih družbenih koncepcij koroških strank gotovo tudi njihovo zadržanje do omenjene ljudske zahteve.

ZSO zavrača in odklanja ponovne poizkuse koroških strank, da na hrbtu slovenske narodne skupnosti vodijo medsebojni volilni boj v škodo Slovencev na Koroškem. Pravtako svarimo pred tem, da bi narodnostno politiko zreducirali na medsebojno strankarskopolično in idejnopolitično obračunavanje.

ZSO se zaveda in ve, da je pravi in edini za-

veznik slovenskega ljudstva v Avstriji avstrijski demokratični tabor, ki ni organiziran zgolj v obliki te ali one samostojne stranke, temveč je prisoten v najširših strukturah koroškega in avstrijskega družbenega življenja. Zato so odborniki upravnega in nadzornega odbora Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, na seji dne 14. 9. 1984, soglasno sklenili, da ZSO za deželnozborske volitve 30. 9. 1984 za nobeno stranko ne bo izdala volilnega proglasa.

ZSO poziva slovenske volivce ter volivce nemškogovorečega demokratičnega tabora, da upoštevajo pri volilni odločitvi poleg splošnih družbenopolitičnih konceptov posameznih strank, predvsem njihovo zadržanje do utemeljenih in življenjsko nujnih pravic slovenske narodne skupnosti na Koroškem, ki so zajamčene v členu 7 Avstrijske državne pogodbe. Še prav posebej pa naj volivci pri tej odločitvi upoštevajo zadržanje strank do segregacijskih (ločitvenih) zahtev na področju dvojezičnega šolstva. Prav tako pa ZSO poziva svoje člane, naj se znotraj svojih političnih struktur čim bolj zavzemajo za uresničitev pravic slovenske narodne skupnosti.

PREBERITE

na
strani

- 2 Pogovora s predstavnikom volilnih skupin
- 3 Zanimanje za koroško slovensko književnost v ZRN
- 4 Mednarodni opazovalci na južnem Koroškem
- 5 Nova rubrika Človek in avto
- 7 Potovanje KPPZ po Srbiji
- 8 Ob 75-letnici Franza Koschierja

Pred deželnozborskimi volitvami: Pogovori s predstavniki volilnih skupin

Po razgovoru z Valentinom Vautijem (kandidatom SPÖ) in Seppom Bruggerjem (predstavnikom ALK) v zadnji številki Slovenskega vestnika danes nadaljujemo s pogovoroma z Mirkom Kertom (KEL) in Mirkom Messnerjem (KPA). Oba sta prva kandidata svoje grupacije v volilnem okrožju Velikovec.

Na prvi strani objavljamo tokrat tudi izjavo ZSO k deželnozborskimi volitvam, v kateri Zveza slovenskih organizacij med drugim zavrača poskuse koroških strank, da na hrbitu slovenske narodnostne skupnosti vodijo volilni boj v škodo Slovincem na Koroškem. Kot že v prejšnjih letih se Zveza slovenskih organizacij kot nadstrankarska organizacija ne vključuje v neposredni volilni boj, niti ne daje priporočila za eno ali drugo stranko, pač pa skuša vrednotiti te skupine v luči njihovega odnosa do manjšinskega vprašanja.

Kandidat KEL-ALK Mirko Kert:

Moramo se otresti strahu, ki ohromi človeka!

SV: Kaj te je privedlo do tega, da kandidiraš na prvem mestu KEL-ALK?

KERT: Da kandidiram za KEL in Alternativno listo Koroške, ki tokrat v koaliciji nastopata pri volitvah, je pripisati temu, da po preteku dosedanje bilance sodelovanja z ostalimi strankami pod črto ostane za koroške Slovence le to, kar si sami priborimo. Da sem na tem mestu, ni moja zasluga, temveč zasluga občinskih odbornikov in zaupnikov, ki so to želeli. Zame ni vprašanje na katerem mestu kandidiraš, temveč kaj delaš. Nekateri pravijo, da nima smisla kandidirati, ker odtegujemo našim prijateljem v drugih strankah glasove.

To po mojih izkušnjah nikakor ne drži, ker razmišljamo predvsem o perspektivah za obstoj Slovincem na Koroškem, smo izdelali podrobnejše načrte gospodarskega, kulturnega in političnega značaja. Drugače namreč ne moremo pričakovati, da bi mogli nastopati kjerkoli kot enakovredni partnerji obstoječih družbenopolitičnih sil.

SV: Toda kakšne posledice imajo lahko taki programi?

KERT: Praktične posledice so v tem, da se morajo druge stranke ozirati na program, ki ga ponujamo v alternativo. Konkreten primer: v Pliberku smo pri Enotni listi spoznali potrebo večje gospodarske neodvisnosti od centralnih prostorov. Posrečilo se nam je zainteresirati podjetje GORENJE, ki je bilo v gospodarski prosperiteti, toda preprečili so ga nemškonalni duhovi, v prepričanju, da bi jim politično škodovalo,

če bi ta del prebivalstva bil samostojen. Dosegli pa smo le, da je istčasno nastala na našem področju — konkretno v Velikovecu — velika tovarna Wild.

SV: To je torej argument za nastop KEL, čeprav si — kot smo slišali na tiskovnem razgovoru — KEL ne pričakuje realnih možnosti za mandat.

KERT: Če preprečimo možnosti mandata, moramo kot realisti ugotoviti, da za mandat tokrat verjetno še ne bo. To je zame tudi precej jasno. Ampak pomembno se mi zdi, da smo s to kandidaturo prisiljeni, da sami delamo gospodarske, politične in kulturne načrte za področje, na katerem živimo. To se bo gotovo tudi obrestovalo, ker bodo tudi druge



Mirko Kert, prvi kandidat KEL/ALK v volilnem okrožju Velikovec

stranke prisiljene to upoštevati ali pa bodo zgubile dotok.

SV: Torej zate ne gre za zgubljene glasove?

KERT: Na noben način niso zgubljeni. Tem manj, ker se mi zdi silno važno, da kandidiramo, ravno če razmišljamo o razvoju, o bodočnosti naše narodne skupnosti. Do sedaj so nas stalno strašili s tem, če ne boste podprli socialiste, bodo pa svobodnjaki postali močnejši. Danes ni drugače. Če pa ustvarjaš strah pred nekom, vidiš, da sadovi strahu nikoli niso dobri. Strah človeka skrči tako, da deluje pravzaprav brez efekta, da stopica na mestu in se ne premakne, strah človeka omrtviči, ga ohromi. Strah ne more biti pravi svetovalec, torej se moramo tega strahu otresti.

SV: Kakšna pa bo po tvojem pričakovanju volilna odločitev Slovincem? Kako pa je z ljudmi, ki so že dolga leta integrirani v velike stranke, predvsem socialistično?

KERT: Zame je popolnoma razumljivo, da tudi tokrat ne bo mogoče vseh pripadnikov našega naroda prepričati o tem, da je samostojna pot le boljša. Tu in tam pa se bo našel kdo, ki posebno kritično razmišlja o dogodkih prav zadnjega časa, ko se je npr. socialistična stranka pokazala kot stranka brez stališča in to v vprašanju, ki je za nas Korošce bistvenega, odločilnega pomena. Da ne govorim o FPÖ ali ÖVP, ki imata v tej zvezi popolnoma zgrešene pojme. Če bi ne imeli v strankah pripadnikov mlajše generacije, pa tudi nekaterih iz starejše, ki so se kljub uradni nevtralnosti SPÖ izrecno zavzeli proti ločevanju, proti apartheidski politiki, bi stranka še slabše odrezala. Socialistom posebno zamerim, da družbeno-politično nimajo drugega stališča kot to, da se problem, ki ga imamo na Koroškem, namreč masovno izgubo identitete, reči po poti asimilacije. To je za stranko, ki nosi odgovornost v deželi že od leta 1945, v državi pa tudi že dolga leta, pravzaprav škandalozno v družbenopolitičnem pogledu. Če človeka vzgajaš v to, da se odpove svojemu narodu, je to navajanje k izgubi identitete. Izguba identitete pa človeka prej ali slej zgre.

SV: A so bili neki poskusi, da bi prišlo do skupnega nastopa vseh strank in skupin, ki niso v trostrankarski trojci? Mislim na Zelene in na KPA.

KERT: Kar je meni znano, je bilo več poskusov, vendar je bilo za južno Koroško edino realno sodelovanje ponujeno KEL s strani ALK. To je edina stranka, ki upošteva južnokoroško realiteto, ki upošteva identiteto tako nemškogovorečih in kar se meni zdi predvsem važno, identiteto slovenskogovorečih Korošcev. Vse druge stranke so ravno v vprašanju slovenstva vezane v trostrankarskem paktu, kar jim jemlje možnost sobodnega odločanja.

SV: Za KPA to ne drži.

KERT: KPA nima odločilnega glasu, ne na Koroškem in ne v Avstriji. Vrh tega v KP tudi ne bi dosegli tiste avtonomije, ki si jo želimo in pričakujemo od partnerja.

SV: Zakaj naj bi Slovinci in tudi drugi na Koroškem volili skupno listo KEL-ALK?

KERT: Mislim, da je za človeka iz južnokoroškega področja, predvsem za tistega, ki zelo budno spremlja dosednji razvoj, razvidno, da je KEL skupno z ALK mešanica, ki obeta za bodočnost mirnejše, pravičnejše sožitje, da obeta tako na gospodarskem področju naših krajev bolj skrbno in bolj efektno zastopstvo, in da bi pri okrepitev tih sil in te politične moči bilo življenje v naši domovini bolj kvalitetno kot do sedaj.

ŠKOFIČE:

Šikane pri gradnji vrtca

Zgleda, da si nekateri uradniki koroških oblasti lastijo pristojnosti, ki jih sploh nimajo. Čeprav se ravna Slovensko šolsko društvo v Celovcu po vseh predpisih, so v zadnjih dneh uradniki celovskega delovnega urada in policije za tuje skušali ustaviti dela v Škofičah. Pozivamo nadrejene organe, da ukrepajo proti uradnikom, ki ne ravna po predpisih!

Kandidat KPA Mirko Messner:

Tri stranke nameravajo pobijati dvojezično šolo

SV: V čem vidiš ti kot eden prvih kandidatov za deželnozborske volitve potrebo kandidature komunistične partije Avstrije, čeprav realnih možnosti za doseg mandata najbrž ni?

MESSNER: Na eni strani je tako, da država in tri v socialnem partnerstvu združene stranke pripravljajo oz. že realizirajo socialno demontažo na dolgi rok. To je značilna poteza avstrijske notranje politike. Povišujejo cene, tarife, davke, odpravljajo socialne dosežke, pripravljajo penzijsko reformo, ki bo dovedla do tega, da bodo morali tisti, ki še delajo, plačati večji prispevek, tisti, ki gredo v pokoj, pa bodo dobili manjše penzione. Odgovorne za to politiko so vse tri, SPÖ, ÖVP in FPÖ, kajti preko vseh razlik, ki jih postavljajo v ospredje pred volitvami oz. okoli volitev, so združene v sistemu socialnega partnerstva. Tam skupaj določajo o tem, kako naj se avstrijska gospodarska politika razvija in skupno določajo

za KPA takorekoč zgubljeni glasovi, ker ni realnega upanja na mandat.

MESSNER: Če že govorimo o zgubljenih glasovih, potem menim, da je izgubljen vsak glas, ki je oddan za eno izmed treh vladajočih strank. Vladajočih strank pravim zato, ker skupno vladajo v sistemu socialnega partnerstva, pri nas pa še v smislu nacionalnega, nemškonalnega partnerstva. Absolutno nebitveno je, ali se bo zdaj ena teh strank v škodo druge okoriščala z glasovi ali ne. Tudi če bi se razmerje sil med temi strankami malenkostno spremenilo, se ne bo ničesar spremenilo glede manjšinske in glede socialne politike. Vzemimo še enkrat šolsko vprašanje: vsak, ki ni slep, vidi, da Wagner, Knafl in Haider pripravljajo kompromis na osnovi tristrankarskega sporazuma. Tristrankarski sporazum je sporazum s protimanjšinsko vsebino. To je skupno gnilo jedro koroške uradne manjšinske politike. Tisoč ali nekaj tisoč glasov za eno izmed treh vladajočih strank več ali manj tega gnilega jedra še malo ne ogroža. In tu sem prepričan, da je glas za KP brez ozira na to, ali bo pripomogel k mandatu ali ne, na vsak način tehtnejši in nekaj bistveno drugega kakor glas za katerokoli drugo listo.

SV: Torej kot znak protesta?

MESSNER: Ne samo kot znak protesta. Glas za KPA je nekaj več, to je glas protesta, ki je obrnjen v določeno smer. To je znakičestega protesta, ki za njim tiči tudi podpora sili, ki ima jasen program v socialni in v narodnostni politiki. To je tisti glas, ki nedvomno najbolj zaleže.

SV: Protest proti vladajoči politiki je prisoten. Eden od znakov je tudi kandidatura ALK in KEL. So bili neki poskusi za skupen nastop?

MESSNER: Z naše strani je bil poskus, da bi se vse tiste volilne skupine, ki niso v dež. zboru, združile za skupne akcije proti krivičnemu volilnemu redu. Povabili smo tako alternativce kakor tudi KEL. Krivični volilni red nas prizadene vse, ki smo izven deželnega parlamenta. S tem krivičnim volilnim redom se skuša ustvariti monopol. Če nam skupno ne bo uspelo podreti tega monopola, je seveda za vse skupine težje doseči volilne uspehe. Pri alternativni listi je bila pripravljenost načelno dana, na žalost pa ni bila dana pri KEL, ki se je orientiral drugače. Zato ni prišlo do skupnega nastopa proti krivičnemu volilnemu redu.

SV: Kakšna pa so tvoja pričakovanja glede volilnega vedenja Slovincem?

MESSNER: Upam, da bi kar se da mnogo socialistično usmerjenih Slovincem uvidelo, da je podpiranje SPÖ na vsak način podpiranje desničarske politike SPÖ. Vsak glas za SPÖ, tudi če ga odda levičarski socialist ali slovenski narodno zaveden socialist, je glas v podporo Wagnerjevemu oportunizmu, ki omogoča, da nemškonalne sile določajo politiko SPÖ v nacionalnem vprašanju. O tem ne more biti dvoma, to je tudi izkušnja vseh domačinov. Moje drugo upanje je, da bomo glasove obdržali, ker to že pomeni, da moramo pridobiti nove glasove, če hočemo ostati pri istem številu, in da se bo na osnovi teh glasov formalni odpor. Trenutni razvoj v avstrijski in koroški SPÖ gre v desno smer. To je prikazala pripravljenost vodstva SP, da se kljub protestom baze poveže z FPÖ v koalicijo. To kaže zelo jasno tudi sprememba zvezne vlade. To kaže tudi Wagnerjevo govorjenje o kompromisu v šolskem vprašanju. Temu razvoju na desno se je treba upreti s tem, da se poveča pritisk z leve. Sprašujem, kako je mogoče povečati pritisk z leve pri volitvah, razen z glasom za KPA. To lahko trdim, ker vem iz lastne izkušnje in se tudi sam trudim za to, da se KPA prizadeva za akcijsko enotnost vseh sil, ki so proti nesocialni gospodarski politiki in proti odvzemanju narodnostnih pravic. Ta enotnost v akciji nam bo še kako potrebna, sicer bo splavala dvojezična šola po Dravi, da bomo kar tako gledali. Mi se prizadevamo za akcijsko enotnost vseh narodno zavednih in demokratičnih sil. Podpreti KPA torej ne pomeni, samo podpreti neko volilno grupacijo, ki po volitvah zgine kakor kafa, da bi se ob naslednjih spet prebudila. Podpreti KPA pomeni krepitev hrbenice odpora delavstva proti nesocialni politiki, odpora žensk proti odvzemanju pravic, odpora narodne manjšine v celoti. Razviti odpor proti napadom na socialne dosežke in demokratične pravice, krepitev borbeno samozavest naših ljudi, to pa je najvažnejše.

(Razgovore je pripravil Peter Wieser)



Mirko Messner, prvi kandidat KPA v volilnem okrožju Velikovec

vse obremenitve, odločajo tudi o socialni demontaži. Komunistična partija je tista delavska stranka, ki načelno odklanja socialno partnerstvo. S podpiranjem KPA se podpro tiste sile v tovarnah, obratih, na delavnih mestih in javnosti, ki nastopajo proti tej politiki socialne demontaže, ki se po svojih močeh borijo in postavljajo proti tej politiki samodejavnost in zastopanje interesov delovnih ljudi. To je en razlog za podporo KP. Drugi razlog, narodnostnega značaja, pa je ta, da so pri nas te tri stranke združene tudi v nacionalnem partnerstvu, se pravi v trostrankarskem sporazumu, in da v smislu tega sporazuma nameravajo pobijati dvojezično šolo. Moram izhajati iz tega, da je število podpisov za heimatdienstov referendum morebiti za heimatdienst premalno, za nas jih je bilo vsekakor preveč. Do tega števila so prišli, ker je desnica v SPÖ in v Ljudski stranki podprla heimatdienstov referendum. V propagandnem listu „Wir in Kärnten“ se SPÖ sama hvali, da je pripomogla k temu rezultatu za heimatdienstov referendum. Zdaj pa govorijo vse tri stranke o kompromisu. Mislijo seveda kompromis s heimatdienstom, ker ima heimatdienst določene zahteve, ki naj spremenijo dvojezično šolo v našo škodo. Vse kaže, da se bodo sporazumele — in proti temu sporazumu je treba razviti kar se da množičen odpor. Mislim, da je glas za KPA v taki situaciji na vsak način tisti glas, ki izmed vseh najbolj zaleže. Dal bo največ misliti tistim ljudem tudi znotraj najbolj odgovorne socialistične stranke, ki so z oportunizmom nasproti heimatdienstu pripomogli do tega referendumu.

SV: Nekateri pravijo, da so glasovi

Pobuda ZSM

Na pobudo Zveze slovenske mladine bo Združenje deželnih mladinskih organizacij (Landesjugendring) na prihodnjem občnem zboru začetek oktobra obravnaval tudi trenutno stanje glede dvojezičnega šolstva.

Na zadnji seji tega združenja je Borut Schnabl, kot zastopnik ZSM, ostro kritiziral minul referendum KHDja. Ostro je zavrnil propagando, ki skuša ustvariti Berlinski zid med narodnostima na Koroškem in ki radikalno deluje proti zblizevanju obeh narodnosti. Takšna propaganda nasprotuje državnim pogodbam, vrhu tega pa vsebuje tudi znake neonacizma. Schnabl je predlagal naj sklepneje mladinske resolucije proti takšnemu ščuvanju.

Profesorji gimnazije zavračajo Unkarta

Koroški ustavni pravnik dr. Ralf Unkart je pred referendumom ostro napadel KHD in ga dolžil laži. S stavki kot: „Referendum je demagogija brez primere, in demagogija pomeni poneumnjevanje ljudstva,“ je Unkart tako jasno potrdil pravilnost manjšinskih argumentov, kot to noben drug visok uradnik ni storil. Hkrati pa je pod geslom integracije povedal tudi nekaj nesprijemljivih stališč glede slovenske gimnazije. Sedaj mu odgovarja učiteljski zbor slovenske gimnazije.

IZJAVA

Učiteljski zbor Zvezne gimnazije za Slovence je razpravljal na začetni konferenci v četrtek 13. septembra tudi o izjavah, ki jih je podal vodja ustavne službe pri uradu koroške deželne vlade dvornik svetnik dr. Ralf Unkart na tiskovni konferenci 21. avgusta in v pogovoru za radio 22. avgusta 1984.

Dv. sv. Unkart trdi, da Zvezna gimnazija za Slovence ni vključena („integrirana“) v avstrijsko in koroško šolsko življenje, da je vzrok ločevanju („segregaciji“) z vsemi, deloma tudi negativnimi nacionalističnimi posledicami, da je getovska šola in vrhu tega nacionalno zavetišče, ki mu je treba vzeti nacionalistično atmosfero. Razen tega naj bi nekatere predmete poučevali čisto nemškogovoreči profesorji.

Učiteljski kolegij ta podtikavanja soglasno z odločnostjo zavrača. Zvezna gimnazija za Slovence si prizadeva že od ustanovitve pred 27 leti dosledno za sporazumevanje med mladino obeh narodnih

skupnosti. To dokazujejo številne diskusije, kulturne prireditve, npr. Kontaktna leča/Kontaktlinse, razstave, prijateljska srečanja in izleti. V tem času so obiskale našo šolo številne delegacije strokovnjakov in učencev iz vseh avstrijskih zveznih dežel; le-te so se mogle prepričati o odprtosti in avstrijski naravnosti šole. Zavod je odprt vsakemu avstrijskemu dijaku ne glede na materinščino; te mogočosti se poslužujejo koroški starši čedalje močneje.

Zahteva, naj nekatere predmete poučujejo čisto nemško govoreči učitelji, je treba zavrniti z vso odločnostjo; vsi učitelji na Zvezni gimnaziji za Slovence so namreč dosegli kvalifikacijo za poučevanje na avstrijskih univerzah in so zato seveda usposobljeni za poučevanje v nemščini.

Šolska skupnost na Zvezni gimnaziji za Slovence si bo ne glede na take nevalificirane izjave tudi še naprej prizadevala, da bo delovala v duhu odprtosti, miru in sporazumevanja med narodi na podlagi obeh kulturnih izročil.

Uspeh popevke v podjunskega narečju

V soboto, 15. septembra se je v Mariboru odvijal v novi večnamenski dvorani „Tabor“ 18. slovenski festival narečnih pesmi Popevka vesele jeseni 1984. V prenapolnjeni dvorani, ki sprejme pettisoč gledalcev, so se vrstile narečne popevke, ki jih je šestnajst (od enainšestdesetih poslanih na razpis) izbrala posebna komisija, katero so sestavljali Teo Korban, France Forstnerič, Edvard Holnhaner, Urška Čop in Bogo Skalický. Med šestnajstimi najboljšimi popevkami se je za nagrado občinstva, organizatorja — Društvo glasbenih delavcev Harmonija Maribor —, za najboljšo narečno besedilo in za najboljši aranžma potegovala tudi popevka v podjunskega narečju „Anzej“. Besedilo je napisala Anita Hudl, melodijo Rajko Stropnik, ki je skladbo skupaj zapeel z znanim slovenskim pevcem Edvinom Fliserjem. Popevka „Anzej“, ki opisuje življenje Slovenca, ki mu domače ime spreminjajo v „Johannesa“, se je kljub hudi konkurenci uveljavila in kot edina prejela tri nagrade in sicer drugo nagrado za

najboljše besedilo, nagrado za najboljši aranžma in tretjo nagrado občinstva. Aranžma za popevko „Anzej“ je napisal Edvard Holnhaner. Drugo nagrado občinstva je dobila popevka „Pa kir fakir“ — besedilo in glasba Igor Korošec, pel jo je Oto Pestner, ki je napisal tudi aranžma, prvo nagrado in zlato klopotek pa je prejela popevka „Naš ata“, glasba in aranžma Oto Pestner, besedilo Andrej Čibej, pel pa trboveljski „Mladi upi“. Po izboru organizatorja pa je prejela nagrado za najboljšo narečno popevko pesem „Rükanca“ — (motika), glasba Marijan Golob, besedilo Miroslav Slana-Miros, aranžma Bojan Adamič, pela pa je Meri Avsenak in ansambel Trim.

Izbor je bil vsekakor težaven, saj so bile vse pesmi na visoki ravni in so navduševale poslušalce. Zaradi tega toliko bolj velja izbor popevke Anzej, ki je, kot že omenjeno, prejela kot edina tri nagrade. Prepričani smo lahko, da bo dobro odjeknila tudi pri nas. Številno mariborsko občinstvo jo je vsekakor zelo navdušeno sprejelo.

Koroška slovenska literatura vzbuja zanimanje tudi v severni Nemčiji

Koroška slovenska literatura vzbuja zanimanje tudi v severni Nemčiji. V Nartumu blizu Brema se je zbralo pretekli teden 16 avtorjev v vsakoletni „Literarni delavnici Kreienhoop“. To je forum, kjer predlagajo znani avtorji in kritiki manj znane pisatelje, da se predstavijo z branjem iz svojih del. Vsakemu branju sledi analiza tekstov in diskusija. Literarna delavnica Kreienhoop močno odmeva v nemški javnosti, saj jo snema (in organizira) televizijska postaja ARD oz. Radio Bremen.

Med avtorji, ki so se postavili javni diskusiji, je bil letos tudi naš rojak **Jani Oswald**. Predlagal ga je Peter Turrini in ga v uvodnih besedah predstavil kot politično in jezikovno angažiranega avtorja. Jani Oswald je prebral tri pesmi v slovenskem originalu in kakih dvajset v nemškem prevodu. Njegov prispevek je izredno dobro odmeval. Vsebinska in formalna analiza njegove poezije je bila posebno zanimiva, saj so se v njej prepletali literarno kritični in družbeno po-

litični argumenti podobno, kakor se prepletata družbena in intimna izpoved v njegovih tekstih.

Literarne delavnice Kreienhoop so se udeležili poleg Petra Turrinija in Janija Oswalda še Wolfgang Bauer, Alfred Paul Schmidt, Adolf Muschg, Jörg Beeler, Walter Kempowski, Dittmar Wener, Erich Fried, Claudia Hahn, Jörg Drews, Wener Fritsch, Peter Hamm, Walter Gröner, Max von der Grün in Jutta Richter. Udeleženci so bili hkrati tudi ocenjevalci tekstov, pridružili so se jim v ta namen še germanisti oldenburške univerze. Diskusija s kulturnim ministrom dežele Nordrhein-Westfalen o kulturni politiki je zao-kročila tridnevno prireditev.

Nemška televizija in Radio Bremen bosta poročala o Delavnici Kreienhoop celo serijo oddaj. Predvidevajo tudi posebne oddaje o posameznih avtorjih. Lani so dosegli s temi oddajami nad 8 milijonov ljudi. Dodatno še načrtujejo tiskan povzetek v obliki antologije.

OŽO v Kobaridu

Obirski ženski oktet je preteklo soboto gostoval v Kobaridu na Primorskem, kjer je sodeloval na srečanju oktetov, ki so ga priredili v okviru krajevnega praznika v tamšnjem kulturnem domu. Poleg OŽO so nastopili še Briški oktet, oktet Nadiža in domači oktet Simon Gregorčič.

Koncert je bil zelo kvaliteten in za občinstvo lep pevski užitek. Obirski ženski oktet se je predstavil s koroškimi narodnimi in pesmimi Valentina Polanška, ki je tudi umetniški vodja ansambla. Predsednik občinske kulturne skupnosti Silvo Fratima je v imenu prireditelja sodelujočim oktetom izrekel prisrčno zahvalo, saj so z lepim petjem obogatili niz proslav, ki potekajo v okviru občinskega praznika oz. 41. obletnice kobarške republike (od 9. 9. do 1. 11. 1984) ter izrekel željo, da bi do sličnega srečanja kmalu spet prišlo. V znak zahvale je sodelujočim izročil knjigo Dežela Soče.

POPRAVEK

V predzadnji številki (36) naše lista smo objavili pogovor s fizikom dr. Jožkom Straussom. Naslov pogovora se bi moral glasiti V svetu atomov in najmanjših delcev materije in ne kot je pomotoma bilo napisano najmočnejših. Dr. Straussu se opravičujemo tudi zaradi drugih napak, ki jih je zagrešil tiskarski škrat.

Uredništvo

KONGRES

Prihodnji četrtek, 27. septembra 1984, se bo v Gradcu pričel 2. mednarodni kongres, posvečen starim mestom in gradbeni kulturi. Na kongresu bodo obravnavali več tematskih področij, med njimi Sanacija starih mest, Zavarovanje zgodovinskih predmetov, Reševanje naših vasi, Ohranjanje industrijskih spomenikov.

Poleg strokovnjakov iz številnih evropskih in drugih držav, bodo na štiridnevem mednarodnem kongresu sodelovali tudi strokovnjaki iz Avstrije; prišli pa bodo tudi iz Jugoslavije oz. SR Slovenije. Ivan Stopar bo referiral o ljudski arhitekturi ter o ogroženosti le-te, Matjaž Bertonec in Bogdan Reichenberg pa bosta spregovorila o pomenu teh kulturnih dobrin.

Za kongres v Gradcu je izredno veliko zanimanje, kar potrjuje tudi aktualnost te problematike, saj v današnjem času propada mnogo kulturnih dobrin, ki postajajo žrtev brezbržnega načrtovanja, ali pa mačehovskega odnosa do vsega, kar so lepega ustvarili naši predniki.

Kulturne novice

Slovenska oz. jugoslovanska likovna umetnost uživa v svetu veliko odmevnost. Odlikuje jo pestrost in močna izpoved. Zato nas posebno veseli, da je znani slovenski grafik JOŽE SPACAL na sedmem norveškem mednarodnem grafičnem bienalu v Fredrikstadu prejel „veliko nagrado bienala“, kar je 2. nagrada, takoj za grand prix, te ugledne likovne manifestacije. Spacalova norveška nagrada je do- slej najvišje mednarodno priznanje, ki ga je slovenski oz. jugoslovanski umetnik prejel za svoje delo v tujini.

Sinoči so v auli Muzeja za narodno- slovje v dunajski Hofburg odprli razstavo Srednjeveške umetnosti v samostanih srbsko- pravoslavne cerkve na področju Jugoslavije. Razstavo sta pripravila predsedstvo kuratorija sklada PRO ORIENT na Dunaju in Narodni muzej v Beogradu. Otvoritev je bila povezana s pozdravom častnih gostov ter govori vidnih predstavnikov političnega in kulturnega življenja obeh držav, med njimi sekretarja IO SR Srbije Božidarja Maniča in zveznega ministra za znanost dr. Heinza Fischerja.

Razstava bo odprta do 6. januarja 1985 in sicer ob ponedeljkih od 10. do 13. ure, ob sredah od 10. do 17. ure, od četrta do sobote od 10. do 13., ob nedeljah pa od 9. do 13. ure.

Tudi jugoslovanski film dobiva mednarodno priznanje. Na 41. filmskem festivalu v Benetkah je namreč film režiserja Predraga Antonijeveča „O pokojniku vse najlepše“ prejel PRIZNANJE UNICEFA, ker po mnenju žirije italijanskih in tujih novinarjev „največ prispeva k razumevanju sodobnega sveta“. V obrazložitvi je nadalje rečeno „Film tudi ustvarja vrednostne ideale pri mladih, ideale, kakršne proklamira Unicef kot zgled narodom za boljše bodočnost in mir v svetu“.

Film „O pokojniku vse najlepše“ bodo predvajali še v drugih centrih Italije, potem pa še na festivalih v Locarnu in v Montrealu.

V ponedeljek se je v Grazu pričela tradicionalna kulturna prireditev „Steirischer Herbst 84“, ki je brez dvoma eden najpomembnejših kulturnih festivalov v naši državi. V tem okviru se bodo v Grazu in drugih mestih Štajerske odvijale številne kulturne prireditve. Zajemale bodo gledališče, film, slikarstvo, glasbo, književnost in druge kulturne zvrsti. Tako bo glavno mesto Štajerske do vključno 30. septembra 1984 prizorišče osrednjega kulturnega dogajanja v Avstriji, saj v tem času v Grazu gostujejo številni gledališki in drugi ansambli, ki nastopajo s svojimi, večinoma avantgardnimi predstavami.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi na gledališko predstavo

AMADEUS

PETER SCHAFER



v nedeljo 14. oktobra 1984 ob 14.30 uri v mestnem gledališču v Celovcu

Gostuje Slovensko ljudsko gledališče iz Celja

Vstopnice v predprodaji v pisarni SPZ, pri krajevnih društvih, v posojilnicah, v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu in eno uro pred začetkom predstave pri blagajni v mestnem gledališču v Celovcu.

SPZ vabi v gledališče

Slovenska prosvetna zveza spet vabi v gledališče. Tokrat bo naša osrednja slovenska kulturna organizacija sprejela v goste ansambel Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja, ki bo, kot je razvidno iz zgornjega vabila, v celovškem mestnem gledališču uprizoril igro „Amadeus“, delo angleškega dramatika Petra Schafferja.

Z igro „Amadeus“ bomo imeli priložnost se seznaniti z delom, ki je pri gledališki kritiki naletelo na izredno dober odmev. Schaffer je igro „Amadeus“ napisal 1979 leta; od tlej pa je delo doživelo uprizoritev na številnih svetovnih odrih. V slovenščino je igro „Amadeus“ prevedel Branko Gradišnik, SLG Celje pa jo je prvič uprizorilo septembra 1982 in le-to potem ponovilo na več kot petdesetih predstavah, kar potrjuje kvaliteto dela, zlasti pa gledališko izvedbo SLG Celje.

O igri „Amadeus“ in njeni vsebini bomo podrobneje pisali v prihodnjih številkah našega lista. Tokrat sporočamo, da gre za oris življenja skladatelja Wolfganga Amadeusa Mozarta in njegovih nasprotij s časom v katerem je živel. Schaffer to prikazuje na ironičen in šaljiv način. Kljub temu oz. prav zaradi tega z uspehom razkrinkava družbo tedanjega časa, ki je umetnika Mozarta prezirala in celo ovirala njegov umetniški razvoj in nenazadnje povzročila prerano smrt tega nadarjenega glasbenika. Igra „Amadeus“ pa je tudi najzgovornejša potrdilo, da umetnik lahko kljubuje družbi, pa čeprav mu le-ta ni naklonjena. Zato je delo Petra Schafferja jasno opozorilo današnji družbi, ki se v odnosu do umetnosti ni dosti spremenila.

Koliko znamo slovensko?

Seminarske vaje za pravilno in lepšo slovenščino pod vodstvom prof. Janeza Gradišnika in prof. Janka Messnerja v soboto, dne 6. oktobra 1984 v Mladinskem domu, Mikschalle 4, v Celovcu.

PROGRAM

Soboto dopoldne 9.00 — 12.30

- uporabno spise s posebnim ozirom na pravopis (dopis, prošnja, pritožba, potrdilo idr.)
- bralne vaje s posebnim ozirom na pravorečje
- Popoldne 14.30 — 18.30
- Slovenska slovnica in stil, korigiranje vprašljivih besedil, član- kov in glos iz Slovenskega vestnika, Našega tednika, Nedelje, Kladiha in Dela.

Gradiva in papirja za seminar bo dovolj, s seboj prinesi samo pero in veliko dobre volje! Udeleženci lahko prinesejo s seboj tudi kak svoj tekst v kritičen pretres!

Vabimo nameščence, funkcionarje, kulturne delavce in novinarje v vseh slovenskih organizacijah!

Slovenska prosvetna zveza
v Celovcu

Društvo slovenskih pisateljev
Avstrije

Mednarodni opazovalci bili na južnem Koroškem

V štiridnevnem obisku na Koroškem se je zadnji teden desetčlanska mednarodna delegacija iz Švice, Nemčije in Finske na licu mesta seznanila z manjšinskim šolstvom. Člani delegacije so bili med drugim svetovalec pri Evropskem parlamentu, zahodnonemški profesor dr. Heiner van Bömmel, retoromanski župan občine Trans (Graubünden) Bartholomäus Tschanner, pripadnica švedske manjšine na Finskem, dr. Vivan Storlund, učitelj, novinar in drugi strokovnjaki.



Razgovarjali so se med drugim z zastopniki slovenskih osrednjih organizacij (slika), s člani slovenskih prosvetnih društev, obiskali so dvojezične šole v Galiciji, Žitari vasi in na Komlju ter slovensko gimnazijo. Dolgo pa so se razgovarjali tudi z bivšim predsednikom deželnega šolskega sveta Josefom Guttenbrunnerjem, z zastopniki Univerze za izobraževalne vede, s predsednikom koordinacijskega odbora Krške škofije dr. Valentinom Inzkom, s škofom krške škofije dr. Egonom Kapellarijem ter z izobraževalnim referentom ljudske stranke in sodelavcem Pedagoškega inštituta mag. Walterjem Juritschem.

Na svojem obisku je en član delegacije imel tudi kratko možnost za kontakt z deželnim glavarjem Leopoldom Wagnerjem. Delegacija je imela možnost ustvariti si dobro sliko razvejane problematike dvojezičnega šolstva na Koroškem in bo svoje izsledke predstavila kmalu v posebnem poročilu.

Sele

V torek 11. septembra se je v Celovcu primerila nesreča, v kateri sta zgubila življenje 34-letni Johann Franzl iz Gospe svete in Pepej Jug, rodno iz Sel. Peljala sta se po mestu z avtom, na katerem je montirano dvigalo (kran). Slednje pa je bilo pri vožnji dvignjeno in je udarilo v spodnji del železniškega mostu (Celovec-Lend). Posledica tega udarca je bila, da je vozilo treščilo v betonski opornik tako močno, da sta se pri tem ubila oba člana posadke. Johann Franzl je bil takoj

mrtev, medtem ko je Pepej Jug umrl med potjo v bolnico.

Nesrečni Pepej Jug je našel svoje poslednje počivališče na pokopališču v Selah, kjer se je od pokojnega poslovila velika množica pogrebcev.

Pri Jugovih v Selah se pravi po domače pri Spodnjem Bošnjaku. Ta družina je v zadnjih treh letih imela kar dve nezgodi s smrtnim izidom. Pred tremi leti se je namreč ubil Pepejev oče, ko je padel s hruške. Nesrečni Pepej je zapu-

stil v globoki žalosti ženo ki prikaže drugega otroka, in hčerko.

Oba ponesrečenca sta bila zaposlena pri Mestnih delavnicah in sta veljala za zelo vestna delavca. Zato je skoro nemogoče, da bi pozabila dvigalo znižati. Po vsej verjetnosti je bilo dvigalo defektno in se je samo od sebe dvignilo, ne da bi to posadka opazila.

Dan odprtih vrat v beljaški dravski elektrarni

V nedeljo 23. septembra bo v beljaški elektrarni „dan odprtih vrat“. To pomeni, da si ta dan prebivalci lahko ogledajo elektrarno od zunaj in znotraj ter od osebja, ki bo na razpolago, izvejo vse kar jih bo zanimalo, predvsem pa, kako se iz vode „dela“ električni tok.

Za ljudi, ki se radi sprehajajo je na razpolago kratek pohod s startom ob 8.30 uri (do 13. ure) od Wasenbodna ob bregu Drave do elektrarne, ki bo trajal kakšno pičlo uro.

Po ogledu obeh mogočnih „kaplank“ (turbin) bo na razpolago tudi nekaj za pod zob ter igre, v okviru katerih bo možno doseči razne dobitke (med drugim bivanja na dopustu).

Za glasbeni okvir bo skrbela pihalna godba ADE iz Št. Andraža.

Srečanje bivših pregnancev

Zveza slovenskih izseljencev obvešča, da bo imela v nedeljo 23. septembra 1984 s pričetkom ob 14. uri v Kulturnem domu „Danica“ v Sentprimozu v Podjuni svoj

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo, kakor v zadnjih letih, tudi tokrat povezan s tradicionalnim DRUŽABNIM SREČANJEM kjer bo dovolj priložnosti za obujanje spominov na skupno trpljenje v času nacističnega nasilja, za sproščen pogovor, kakor tudi za izmenjavo mnenj o perečih vprašanih slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Prireditelj bodo obogatili domači prosvetaši s svojim kulturnim sporedom.

Poskrbimo, da bo DAN IZSELJENCEV, ki je postal tradicionalno srečanje bivših pregnancev, tudi letos prepričljiva manifestacija našega priznavanja in naše zvestobe tistim vrednotam, za katere smo bili v najtežji dobi naše narodne zgodovine pripravljani doprinesati velike žrtve. Zato vsi na srečanje — bivši izseljenci z družinami, prijatelji in znanci.

Prisrčno vabljeni na DNEVU IZSELJENCEV v nedeljo 23. septembra v Sentprimozu v Podjuni!

Zveza slovenskih izseljencev

PISMO BRALCA

Kärntner Ehrenpflicht

Daß sich Kärnten in den letzten Wochen einmal mehr im schönsten Kleid trauriger Volksgruppenmißverständigung zeigt, mag für die einen Ehrenpflicht, für andere ein lächerliches Agitieren mit überkommenen, einer Demokratie unwürdigen Stereotypen sein. Daß aber jenen Kärntner Slowenen, um deren „unverschämte Rechte“ es wieder geht, nicht ohne Bitterkeit und Enttäuschung wegbleibt, nimmt Wunder. Nicht wegen der schon gewohnt gebässigen Angriffe des Kärntner Heimatdienstes, wohl aber der Teilnahmslosigkeit, ja stummen Befürwortung der Mächtigen im Land wegen. Jener Mächtigen, die doch von ihrer Berufung her über solch beschämendem Schauspiel, wie es das Volksbegehren ist, stehen und dies auch mit jener Stimme ausdrücken sollten, die gerade auch für solche Fragen vom Wähler Gewicht verliehen hat bekommen.

Aber der KHD hat bereits gute Arbeit geleistet. Die Kärntner Slowenen, die sich als solche noch wagen zu erklären, sind bereits so rar geworden, daß es sich nicht mehr lohnt, sich für sie als potentielle Wähler einzusetzen. Die Triumphmeldungen über deren immer kleiner werdenden Zahl flattern den Kärntner Haushalten periodisch mit dem „Ruf der Heimat“ ins Haus. Da sind jene 34.000 und mehr Kärntnerinnen und Kärntner weit interessanter, die so dankbar die

noch immer verbissen kämpfenden Abwehrkämpfer im Land unterstützen.

Aber all diesen Wagnern und Knafls sei gesagt: Wer nicht ganz entschieden gegen die schmutzige Agitation diverser nationaler Massenkerstalle ist, ist im Grunde schon für ihre ebenso schmutzigen und für ein demokratisches Land beschämenden Ziele.

In den Tagen nach der Kärntner Volksabstimmung wurde das Ziel schlechthin vom hochverehrten Dr. Arthur Lemisch so präzise definiert: „In wenigen Generationen darf es kein Minderheitenproblem mehr geben“. Das Ziel ist bald erreicht und die Kärntner Wähler werden es unseren Politikern zu danken wissen. Ich schäme mich für sie und entschuldige mich bei unseren Kärntner Slowenen solange es noch jemanden gibt, bei dem ich mich dafür entschuldigen kann, wofür es keine Entschuldigung gibt. Wie sagte Brecht? „Wenn alle Irrtümer verbraucht sind — sitzt als letzter Gesellschafter — uns das Nichts gegenüber.“

Alexander Kurasch, St. Jakob i. R.
9182 Maria Elend 152

Šport in šovinizem

Ob zadnji olimpijadi se je vsa avstrijska javnost izrekla proti pomešanju športa in politike. Na nogometnih igriščih pa slovenski nogometaši kljub temu mnogokrat čujejo nacionalistično psovanje. Tudi v teh tednih politika spel močno vpliva na šport.

To občutilo tudi novi nemškogovoreči nogometaši Slovenskega atletskega kluba. Prav posebno vrtarju Wernerju Naschenwengu se prej ni sanjalo, da se svet okoli njega lahko tako hitro spremeni. Odkar je vratar pri SAK-u, ga pri delu večkrat kličejo „Jugo“, izogibajo se ga, govorijo z njim le najpotrebnejše stvari, morda ima tudi manj ugodnosti, počuti se v vedno večji izolaciji...

Take izkušnje športnika bolijo. To je odgovor nacionalističnih sil na odlično prijateljstvo med igralci SAK in tudi odgovor na to, da so si slovenski športniki z dobrim športom pridobili veliko prijateljev. Ne bo jim pa uspelo skaliti dobrih odnosov med igralci SAK. Odgovor vseh treznih športnikov pa bo ta, da se bodo potrudili za še boljše igranje in za še boljše prijateljstvo!

v.

30. SEPTEMBRA SPET KAZALCE ZA ENO URO NAZAJ

V nedeljo 30. septembra ob 3. uri zjutraj bo treba pomakniti kazalce ure za eno uro nazaj, tako da bomo prešli spet na sončni čas.

Zgleda, da se je tako imenovani poletni oziroma legalni čas pri nas v Evropi že udomačil. Predstavniki evropskih držav so se že domenili med seboj, da bodo tudi v bodoče uvažali vsako leto legalni čas. Tako bo prihodnje leto začetek legalnega časa 31. marca ob dveh zjutraj in se bo končal v noči med soboto 28. in nedeljo 29. septembra. Slišijo se tudi glasovi, da bi ta legalni čas še podaljšali tja v mesec oktober. Vse to nekako pričča, da se je legalni čas le obnesel, kljub velikim pomislekom, ko so ga pred leti uvedli med nekaterimi evropskimi državami.

ŽELEZNA KAPLA:

Nujno potrebna obvoznica

Skozi trg Železno Kaplo v idilčni ozki dolini vodi zvezna mednarodna cesta iz Jugoslavije (preko Jezerskega vrha) v Avstrijo. Še pred nedavnim avtomobilski promet skozi ta kraj ni predstavljal kakšne večje ovire, v zadnjem času pa se je to bistveno spremenilo. Vedno več osebnih avtomobilov, še več pa tovornjakov vozi vsak dan skozi trg, tako da so postale prometne razmere nevzdržne. Pod silo teh razmer so se pristojni dejavniki odločili, da razbremenijo jedro trga na ta način, da zgradijo obvoznico, ki bo na zahodni strani obšla Železno Kaplo.

Trasa obvoznice se bo odcepila od glavne ceste (na severu) pred nekdanjo Muto (pred krajevnim napisom) in se spet pridružila glavni cesti pri Hageneškem mostu. Pri tem bo prečkala cesto na Obirsko in potok Belo. Celotna obvoznica bo dolga 1,5 kilometra.

Edina tehnična ovira pri gradnji obvoznice je poslopje Kmečke gospodarske zadruge na zemljišču nekdanje železniške postaje. Naši združniki so uvideli potrebo po obvoznici in bili takoj pripravljeni odstopiti zemljišče za gradnjo. KGZ je že kupila zemljišče od občine, kjer bo postavila novo sodobno opremljeno združno poslopje.

Prebivalci Železne Kaple in širše javnosti upajo, da bo ta projekt obvoznice kmalu uresničen.

PRIREDITVE

POHOD NA OBIR
v nedeljo 23. 9. 1984

KAPLA OB DRAVI

MLADINSKI
KULTURNI FESTIVAL

Odhod: ob 7.30 uri (z osebnimi avtomobili) s parkirnega prostora pri Delovnem uradu (Arbeitsamt) v Velikovecu. Nedeljska maša na Obirskem — nato nadaljevanje do Kapelske koče. Od tam peš na vrh Obirja. Prireditelj: Prosvetno društvo v Velikovecu

mladina sreča umetnike — umetniki srečajo mladino v nedeljo 7. 10. 1984 ob 14. uri na skednju v Kapli ob Dravi.

Prireditelj: Krščanska kulturna zveza in Katoliška mladina

DRUŠTVENI IZLET
SPD „Sree“ Dobrla vas

od sobote 22. do nedelje 23. septembra 1984

Proga: Dobrla vas — Zagreb (ogled mesta) — Marija Bistrica — Karlovac — Plitvička jezera (prenočišče in zajtrk).

Povratak: ali po obali preko Senja, Rijeke in Ljubljane ali pa na Karlovac, Novo mesto in Ljubljano.

Cena: 500 šil. (vožnja vključno polpenzion in kosilo). Društveniki (pevci, igralci in odborniki plačajo le polovico — 250 šil.)

Vodi: mag. Lojze Pušenkaj

TINJE
SEMINAR O ARHITEKTURI IN LJUDSKI GLASBI NA KOROŠKEM

v oboto 6. in nedeljo 7. oktobra 1984 v Domu prosvete v Tinjah. Sodelujejo: prof. dr. Tone Cevc, prof. Majda Fister, prof. Peter Fister, dr. Ludvik Druml, dr. Zmaga Kumer, Julijan Strajnar in Berte Logar. Prireditelj: Krščanska kulturna zveza — oddelek za etnologijo.

IZLET NA ŠAULECK (3080 m)

v Visokih Turah v soboto 29. in nedeljo 30. sept. 1984 Odhod: v soboto ob 12.00 uri iz Sentjakoba v R. (trg). Šauleck spada v družino vrhov „poti prijateljstva“. Prireditelj: Slovensko planinsko društvo Celovec.

KOTMARA VAS

VESELICA GORJANCEV

v soboto 22. septembra 1984 ob 20. uri pri Puschnigu v Senkan-dolfu. Za ples igrajo „Fantje iz Podjune“ — srečolov. Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Gorjanci“ v Kotmari vasi.

ŽELEZNA KAPLA

Srečanje zborov

v soboto 22. septembra 1984 ob 19. uri v glavni šoli v Železni Kapli. Na tradicionalni letni pevski manifestaciji sodelujejo zbori iz treh dežel:

PD Svoboda Bratov Milavcev, Brežice mešani pevski zbor Stražišče, Kranj pevski zbor Vasilij Mirk, Prosek pri Trstu pevski zbor SPD „Zarja“, Železna Kapla

Spored bo popestril ansambel Dobri prijatelji iz Brežic. Ljubitelji petja od blizu in daleč prisrčno vabljeni!

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli

Menjava denarja

Stanje v četrtek 20. septembra 1984

Za 100 dinarjev dobite	10.00 šil.
Za 100 dinarjev plačate	12.00 šil.
Za 100 lir dobite	1.10 šil.
Za 100 lir plačate	1.19 šil.
Za 100 mark dobite	693.00 šil.
Za 100 mark plačate	709.30 šil.

Čeprav bi koroški Slovenci morali imeti pravico do prisotnosti tudi na avstrijski televiziji, temu žal ni tako. Vendar nekateri uredniki dunajskega ORF-a do naše narodne skupnosti gojijo simpatije. Tako vsaj občasno na ekranih zasledimo kakšno vest o življenju Slovencev na Koroškem.

Z velikim zadovoljstvom smo preteklo nedeljo v oddaji „Seniorenclub“ prisluhnili slovenski pesmi, ki je privrela iz grl kvarteta Kežar, ki deluje v okviru SPD „Danica“ v Šentvidu v Podjuni. V kratki predstavitvi, je Danica Kežar povedala od kod ansambel prihaja ter razložila vsebino pesmi. Tako je pesem Tam kjer teče bistra Zila prišla med številne družine širom Avstrije, saj je oddaja klub seniorjev med prebivalci naše države zelo priljubljena. Upajmo, da bo do takih predstavitev in sodelovanja slovenskih koroških kulturnih ansamblov v avstrijski televiziji v bodoče prišlo bolj pogosto. Odmevi v zvezi z nastopom slovenskih pevcev na TV so namreč bili zelo dobri.

Kvartetu Kežar za kvalitetno podano pesem čestitamo, saj so dostojno predstavili slovensko pesem v avstrijski televiziji.



Vokalni kvartet Kežar

100-letni življenjski jubilej Ane Rossmann

Ana Rossmann, p.d. Rozminca iz Čahorč, je preteklo nedeljo praznovala svoj stoti rojstni dan. Rodila se je

namreč 16. septembra 1884 pri Živaruju v Šmarjeti pri Kotmari vasi kot hčerka Lucije in Tomaža Beguš iz Tolmina. Kot deklica je služila pri kmetih v okolici Kotmare vasi, pozneje pri nekem peku na Bistrici v Rožu. Tam je spoznala Jožefa Rossmanna in bila dvaindvajset let z njim poročena. Po njegovi smrti se je preselila k bratu Foltiju v Čahorče, kjer je živela zadnjih 50 let.

Ana Rossmann je najstarejša občanka Kotmare vasi, kljub temu še vedno vestno zasleduje dogajanja v občini. Dokler ji je zdravje dovolilo, je obiskovala prireditve domačega prosvetnega društva in do pred kratkim še prebivala slovenske kakor tudi nemške časopise. Ker pa ima izvrsten spomin, rada pripoveduje o starih časih in se od nje zve marsikaj zanimivega iz zgodovine občine.

Številnim čestitkam, ki jih je te dni že prejela, se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.



- ČLOVEK IN AVTO -

Naše življenje je tesno povezano s tehniko. To velja za dom, gošpodarstvo, zlasti pa v prometu, kjer je človek vsak dan konfrontiran z različnimi prometnimi sredstvi, pretežno seveda z avtomobili. Motorizacija je danes zajela številne države sveta, kjer govorijo o tako imenovani polni motorizaciji. V vrsto teh držav sodi tudi Avstrija, saj skoraj ni več družine, ki ne bi razpolagala s svojim prevoznim sredstvom. Motorizacija pa ne pomeni le veliko pridobitev, ampak povzroča tudi mnogo problemov, ki človeštvo postavlja pred težke naloge, zlasti kar zadeva ohranitev zdravlega okolja. Izpušni plini v veliki meri doprinašajo k onesnaženju okolja in tako ogrožajo naravo. Kljub temu se človek motorizaciji ne more povsem odpovedati, zato proizvajalci motornih vozil iščejo nove poti, posebno s proizvodnjo novih motorjev, ki porabijo manj goriva, njihovi izpušni plini pa niso več tako strupeni. Vendar je to šele začetek sodobne tehnike, ki je soočena s temi problemi, ki ogrožajo človeka in naravo.

Zato smo se odločili, da bomo v našem listu občasno spremljali dogajanja na tem področju. Poročali bomo o novih modelih in novostih na področju avtomobilske tehnike.

Septembra proizvajalci avtomobilov predstavljajo svoje najnovejše izdelke na mednarodni avtomobilski razstavi v Frankfurtu in drugih tovrstnih sejmišnih po svetu. Posebne novosti se tokrat obetajo na področju avtomatiziranih menjalnikov (Getriebe), ki so doslej bili domena večjih, močnejših avtomobilov. Njihova slaba stran je bila večja poraba goriva, prednost pa je brez dvoma v udobju in večji varnosti, ker se voznik lahko povsem posveča dogajanju v prometu, posebno v velemestih. Zdaj je tovarna Fiat izdelala nov avtomatični menjalnik, ki zna pomeniti pravo senzacijo na tem področju, saj konstrukcija transmatik SVT 811, ni le idealna za montažo v avtomobile manjše kategorije, ampak ima vrhu tega še neomejeno število prestavnih razmerij in, kar je najpomembnejše, poraba goriva ni večja kot pri klasičnem menjalniku. Kljub temu avtomobil z novim avtomatskim menjalnikom dosega večji pospešek in boljše zavorno moč. Pri tem gre za izpopolnitev avtomatskega menjalnika variomatic, ki ga je nekdanja nizozemska tovarna DAF vgrajevala v svoj mali avtomobil, kasneje pa Volvo. Z novim avtomatskim menjalnikom bo opremljen Fiatov uno-matic 70, ki ima tudi sicer precej revolucionarnih tehničnih dosežkov, ki so temu modelu prinesli naslov avtomobil leta 1984. Producentom avtomobilov dela preglavice tudi zračni upor, ki pri

večjih hitrostih merodajno vpliva na porabo goriva. Vendar je bencin vedno dražji, zato se tovarne av-

prekosil Renaultov R 25, ki je s Cw 29 edini serijski avtomobil s tako nizkim kvocientom zračnega upora. Ta vozila prav zaradi tega porabijo znatno manj bencina, kot druga istega razreda.

Seveda pa je, kar zadeva zmanjšanje porabe goriva, odločujoča tudi teža vozila. Čim lažji je avtomobil, tem manjša je poraba. Zato trenutno vročično preizkušajo nove materiale, s katerimi bi vsaj delno zmanjšali težo vozila. Pri tem seveda ne sme priti do zmanjšanja varnosti in kajpada tudi ne poslabšanja kakovosti vozila. To pa izdelovalce umetnih mas postavlja pred zelo zahtevne naloge. Kljub temu danes že izdelujejo avtomobile z mnogo lažjimi karoserijami. Tu gre za uporabo snovi, ki so bolj trpežne in neobčutljive za sol, kar zago-



Japonska tovarna avtomobilov Mitsubishi je znana po kvalitetni in napredni konstrukciji svojih modelov. Novi Mitsubishijev galant, ki so ga pravkar predstavili javnosti, preseneča z izredno dopadljivo karoserijo in udobno notranjostjo. Tudi tehnika tega modela je vredna pozornosti. Galant ima elektronsko uravnavanje vzmeti; njegovi amortizerji se avtomatično prilagajajo razmeram na cestih, kar prispeva k večji varnosti in udobju potnikov. Novi galant ima več različnih motorjev z gibno prostornino od 1600 do 2000 ccm, na voljo pa je tudi z dizelovim motorjem, ki ima turbo polnilnik in zato tudi močne pospeške. Mitsubishijev galant z mislečim podvozjem bomo podrobneje predstavili drugič.

tomobilov trudijo zmanjšati porabo goriva tudi z zmanjšanjem zračnega upora (Cw). Na tem področju so nekateri producenti dosegli že odlične uspehe. Sprva se je to odražalo pri raznih prototipih z izredno aerodinamičnimi oblikami karoserij. Nekateri tovarne pa že izdelujejo serijske modele z razmeroma nizkim zračnim uporom. Tako je bil Audi 100 prvi model, ki je dosegel vrednost Cw 30, kmalu pa ga je

tavlja dolgo življenjsko dobo avtomobila. Torej se tudi na tem področju obeta revolucija. Največ pa, kar zadeva znižanje porabe goriva, dosega z novimi konstrukcijami motorjev, na dizelski pogon. Vedno bolj prisotna je v avtomobilski tehniki tudi elektronika, ki brez dvoma doprinaša k temu, da bodo avtomobili v prihodnjem desetletju dobili nove oblike in motorje, ki bodo manj ogrožali človeka in naravo.

JANKO MESSNER

Koliko znamo še slovensko?

Jezikovni pogovori v Radiu Celovec
31

— Danes naju čaka trd oreh. Poglej ta dopis z Dunaja v Delu 9. aprila 1984: 22 vrst stlačenih v en sam stavek! Novinarica bi morala biti že kar odlična jezikoslovka, da se ji ne bi zmešale štrene, pa še v tem primeru ne bi bila kaj prida razumljiva. Dejstvo, da je ženska dopisnica Dela na Dunaju, za slovenske novinarje na Koroškem pač ni spodbudno. Ti poreko: čemu pa naj ravno Slovenci v Avstriji skrbimo za čisto slovensko pisanje, če tega še v Sloveniji ne počno? Toda preberi našim poslušalcem — zaradi lažjega pregleda — cel stavek:

— „Lanskega oktobra je Frischenschlager ob navzočnosti predsednika republike dr. R. K. sodeloval na slovesni vojaški zaobljubi v 'zloglasnem' nacističnem taborišču Mauthausen ...“

— Trenutek, oprosti, da te prekinem: zloglasno nacistično taborišče je kopičenje besed z istim pomenom, pleonazem. Zadošča "nacistično", saj nacisti kakih slavnih taborišč niso imeli! Prosim, naprej! Zdaj pride štrina: — letos pa je 12. februarja, ob petdeseti obletnici državljanske vojne, ko je tedanji avstrijski kancler Engelbert Dollfuss leta 1934 nad delavce, ki so se pod vodstvom socialne demokracije dvignili v upor, nagnal armado in policijo, priredil slovesno vojaško zaobljubo ob navzočnosti skoraj vseh članov zvezne vlade v dunajskem Karl-Marx-Hofu, delavskem stanovanjskem naselju, ki je 12. februarja pred petdesetimi leti najdlje

kljubovalo topovskim strelom in granatam.“

— Hvala. Zdaj pa prosim, povej, kdo se je zaobljubil, Dollfuss ali Frischenschlager ali kak menih, kajti "zaobljube" morajo narediti nune in menihi, vojaki po vsem svetu pa "zaprisege" ali "prisrege". Minister, vojak, državni uradniki zaprisegajo!

— Res se ne spoznam.

— Zato bova pa to klobaso lepo analizirala in poiskala tista šibka mesta, ki ustvarjajo v poslušalcu in bralcu zmedo: poišči najprej povedek glavnega stavka, s katerim dopisnica začneja, a ga kar koj prekinem:

— letos pa je 12. februarja ...“

— Da, kaj je?

— priredil zaobljubo?

— Tako je. Si opazila vivisekcijo martinčkov? Razpolovila je najprej glavni stavek, temu prilepila pristavek (apozicijo), razpolovila odvisni "ko"-stavek, mu prilepila "ki"-stavek, nato pa temu prilepila odrezana repka ubogih martinčkov (glavnega in "ko"-stavka)! Nemec bi rekel ein heilloses Durcheinander! Slovenec pa popolna zmešnjava! Takšno pisanje gre v škodo poročevalske razumljivosti in izpovedne jasnosti. Noben človek, tudi novinar(ka) ne, ne more obvladati ('prebaviti') toliko raznoterih izpovednih vsebin, če jih obesimo (napnemo) na ogrodje enega samega podredja s shemo:

rep rep

Glavni stavek ima 12 črt, odvisni 6, navpična črta razpolavlja glavni stavek (letos pa je 12. februarja | priredil slovesno vojaško zaobljubo) in odvisni "ko"-stavek (ko je Dollfuss ... nad delavce | nagnal armado ...). Problem je tedaj v amputiranih stavkih. To je žurnalistična verbivivisekcija. Poenostaviva to shemo s krajšimi

stavki, da bova bolje spoznala njeno nečednost: „B. G. je, ko je to poročilo, ki mene kot bralca zdajle vznemirja, pisala, skušala stlačiti kar se da mnogo informacij na kar se da mičken prostor.“

— In kako bi ti rešil ta problem?

— Rešitev je kajpada več. Kakorkoli že, med pomožnim glagolom "je" in njegovim povednim določilom "priredil" ne sme biti kar 32(!) besed! Še deset bi jih bilo preveč! Ena izmed rešitev je morebiti ta:

.... letos pa je 12. februarja, ob petdeseti obletnici državljanske vojne, izbral dunajski Karl-Marx-Hof za kraj vojaške zaprisege, se pravi tisto delavsko stanovanjsko naselje, ki je zgodovinsko povezano ravno s tem krvavim jubilejem: tedanji avstrijski kancler E. Dollfuß je nad uporne delavce nagnal armado in policijo ter dal s topovi obstreljevati delavske kvartirje. (Ravno v tem naselju so delavci — proti volji (!) vodstva avstrijske socialdemokracije najdlje kljubovali. Op. J. M.) Pri vojaški zaprisegi so bili navzoči skoraj vsi člani zvezne vlade.“

— To pomeni, da je treba misli izpovedovati, če le gre, v glavnih stavkih?

— Tako je. Če le gre.

— In kako vem, kateri so glavni stavki?

— Ti lahko stojijo sami zase, imajo v sebi zaključeno izpoved, npr. Mati nam je kuhala odlično večerjo. Odvisen stavek pa bi bil npr. takle: Ko nam je mati kuhala odlično večerjo, ... Kaj potem? Tu še nekaj pričakujemo. Manjka glavni stavek, npr. so se neka vprašanja med nami kar sama razvzvala. Shema: -----, -----.

Vzmemirjive igrice z ljubosumnostjo — kdo neki jih še ni uprizorjal? Zazvonil telefon, ona se oglasi in se nekaj trenutkov pogovarja. Čisto nepomemben klic. On jo vpraša, kdo ji je telefoniral. Ona prisiljeno ravnodušno odgovori, da neki kolega, in pristavi, saj ga sploh ne pozna. Potem se ves čas kradoma srečno nasmihala in se zdrzne, ko „vidi“, da jo on napeto opazuje.

On jo njej zagode na zabavi. Z izredno dolgočasno in nezanimivo (po njegovi sodbi) žensko se zaplete v dolg pogovor, pri tem pa ves

Zavite stezice ljubosumja

čas ve, da ga ona skrivaj opazuje. Kar naj bo malo ljubosumna, si misli, nič ne bo škodilo.

Takšne igrice uprizarjata dva človeka, ki sta si blizu, ker se niti ne zavedata, kaj bi z njimi rada dosegla.

Da bi mi namenjal(a) več ljubezni!

Da bi se zavedal(a), kako tudi drugi niso ravnodušni glede mene!

Da mu (ji) ne bi prišlo na misel, da bi mi zagodel/zagodla kaj podobnega! Naj občuti na svoji koži, kako to boli!

Na prvi pogled so to nagibi, ki jim ni kaj ugovarjati. Ko pa malo razmislimo, se nad njimi nemara le zamislamo.

Človek, ki brez pridržkov nekoga ljubi, bo storil vse, da bi ljubljenu človeku zagotovil vse dobro in lepo. Če pa poskrbi za to, da ga pahne v ljubosumje, mu povzroča ravno nasprotno — nemir in morda celo trpljenje. Občutljiv človek bo začel dvomiti o sebi, dvomiti o partnerju, o ljubezni, izgubil bo zaupanje, v posebno hudi stiski se bo celo odvrnil in se zaprl za neprediren zid. Ali pa — bo spregledal, da gre za zvijačo, se od srca zabaval, resno pa je ne bo več jemal! Torej bo trud jalov.

Igranje z ljubosumnostjo postane nevarno, kadar so stave visoke in dobitki skromni. Staro reklo, da je ljubezen brez ljubosumja kot juha brez začimb, kratko malo ne drži! Kdor ljubi, je po malem tako ali tako ljubosumen, ker se boji, da bi ljubljene človeka izgubil, saj ga stiska pri srcu, da bo nekega dne naletel na osebnost, ki se mu bo zdela lepša, pametnejša, zabavnejša in duhovitejša. Strahu, da bi bil zapuščen, se pridruži še manjvrednostni kompleks. To dvoje, strah in občutek manjvrednosti, sta glavni sestavini ljubosumja. Z njima se ne more ponášati niti tisti, ki je ljubosumen, niti oni, ki ljubosumje neti.

Kaj se navsezadnje skriva za ljubosumjem? Nekateri stvari smo že omenili. Med prvimi je, vsaj pri ženskah — da bi me zasipal z nežnostmi. Vsakdo kdaj pomisli, da mu življenje pravzaprav ni naklonjeno, da ga je za marsikaj prikrajšalo. Ljubosumnost naj bi bila pot, po kateri je treba iti s ciljem, ko bi partnerja radi pripravili do tega, da bi postal radodarniji z ljubeznivostmi. Če pokaže, da je divje ljubosumen, ženska ve: rad me ima, zelo je navezan name, ne mara me izgubiti. Marsikdaj se kdo prav s tem občutkom izkoplje iz napadov potrtosti.

Kljub temu: modreje bi ravnali, če bi se odpovedali igravicam, ki se jim pravi zbujanje ljubosumja. Zakaj ne bi povedali naravnost: „Hudo mi je, čeprav ne morem povedati, kakaj se ne počutim dobro. Bi preživela skupaj prijeten večer?“ Takšen ukrep vas bo prej pripeljal na cilj kakor zavite stezice ljubosumnosti.

Naj se zaveda, da se tudi drugim zdim zapeljiva. Če se prištevate k ženskam, ki so takšnih misli, vedite, da skušate utrjevati lastno samozavest na partnerjevo škodo! Samozavest namreč ne sme biti odvisna od igranja z ljubosumjem.

Pokazala mu bom, da si morem privoščiti prav toliko predrznosti, kot si je dovolil on! Toda kadar se gresta te igrice oba partnerja, je njuna zveza v nevarnosti. Drug drugemu želita dopovedati: ne misli si, da si glede mene lahko čisto brez skrbi!

Z drugimi besedami bi se to reklo: name se ne moreš zanesti! Ni treba opozarjati, da takšno stališče načeloma temelji zvezi med ljubečima se človekoma — medsebojno zaupanje.

Potentakem bo bolj prav, če boste premagali skušnjavo po tem, da bi ljubosumnost uporabljali kot orožje, uprte se ji, četudi vas še tako vznemirljivo mika. Dovolj preglaavic nam povzroča že zdrava ljubosumnost; navdaja prav vsakega človeka, ki ima koga rad.

Košara svežih gob

Gobja letina je včasih obilnejša, včasih skromnejša, vselej pa se nam zdijo gobe, ki smo jih nabrali na izletu skozi jesenski gozd dovolj dragocene, da jih ne pripravljamo tjavdan. Nekateri gobarji imajo svoje gobarske koticke in tudi svoje gobarske recepte. Točno vedo, kako bodo skuhali, sprazili ali vložili nabrane gobe. Drugi z užltkom preskušajo nove okuse, nove recepte. Medtem, ko je pri nabiranju novih in še nepoznatih vrst gob previdnost na prvem mestu (zastropitev z gobami nam bo za vedno pregnala veselje do gobarjenja), pa lahko pri pripravljanju gobjih jedi eksperimentiramo. Namesto po že znanih in preskušanih receptih lahko gobe mirne duše pripravimo na drugačen način. Da so le sveže, zdrave in prave, pa nam bo jed zagotovo teknila, saj iz gob skoraj ne moremo skuhati jedi, ki ne bi bila nad vse okusna.

TOPLI SENDVIČI Z LISIČKAMI

Za 4 osebe potrebujemo: 500 g lisičk, 80 g masla, 1 čebulo, sol, poper, 4 jajca, drobnjak.

Lisičke očistimo, operemo pa jih samo če zares ne gre brez tega (operemo jih na cedilu in pod curkom mrzle vode). V ponvi razpustimo maslo, na katerem zlato prepražimo sesekljano čebulo. Nato stresemo v ponev še gobe in jih med mešanjem pražimo, dokler ne povre vsa voda, ki jo spustijo. Gobe posolimo in popramo. Kruh namažemo z maslom. Na preostanku masla spečemo jajca na oko. Na kruh naložimo gobe, na gobe damo jajce, potresemo s sesekljanim drobnjakom in ponudimo za predjed ali za večerjo. Čas priprave: 15 minut, čas kuhanja: 15 minut.

LISIČKE S SLANINO IN PETERŠILJEM

Za 4 osebe potrebujemo: 750 g lisičk, 100 g prekajene slanine, 150 g čebule, sol, poper, peteršilj.

Lisičke očistimo, če se le da, jih ne operemo. Slanino narežemo na majhne kocke in popečemo v ponvi. Dodamo drobno sesekljano čebulo in jo zlato prepražimo. Nazadnje stresemo v ponev še lisičke in jih med mešanjem pražimo, dokler tekočina ne povre. Pražimo jih v nepokriti ponvi. Solimo jih, popramo in začnimo s sesekljanim peteršiljem. Lisičke ponudimo s krompirjem v kosih (krompir prelujemo z maslom in potresemo s peteršiljem), zraven pa pripravimo še paradižnikovo solato. Čas priprave: 20 minut, čas kuhanja: 10–15 minut.

GOVEJA JUHA Z GOBOVIMI CMOKI

Za 4 osebe potrebujemo: za juho: 700 g mesa za juho, nekaj rahlih in eno mozgovno kost, jušno zelenjavo, malo soli in 1 jušno kocko. Za cmoke: 30 g masla, 1 čebulo, 500 gramov mleto govedine (ali teletine), peteršilj, sol, poper, 4 žlice drobtin.

Meso zalijemo z 1,5 litra mrzle vode, damo jušno kocko in zelenjavo ter pristavimo na štedilnik. Ko voda zavre, zmanjšamo plamen in počasi kuhamo, pri tem naj bo lonec odkrit, da bo juha lepo čista. Če se kljub vsemu nabere na vrhu pena, jo po-

Ne dajmo se vremenu

Redki so srečneži, ki se pohvalijo da vreme sploh ne vpliva nanje. O tem kako posameznik reagira na vreme, odloča marsikaj. Podedovano nagnjenje, razne navade, kot so kajenje, pitje kave in alkohola, duševne in telesne obremenitve, spanje in delovni ritem ter še marsikaj. Nevšečnosti, ki jih občutimo zaradi vremena, so nedolžen glavobol, motnje v krvnem obtoku ali pa hude migrene, razbijanje srca, pomanjkanje teka, nezpečnost ... K sreči vse težave minejo, kot so se začele, zato ni treba takoj seči po tabletli.

Znanstveniki, ki proučujejo vreme in njegove vplive na ljudi, pravijo, da človek potrebuje troje snovi — vodo, sol, sladkor. Priporočajo, da si tedaj, ko nam nagaja vreme, močnejše sladimo napitke in jedi, si hrano bolj solimo in več pijemo. Baje se najbolj prilježejo slaniki.

Raziskovali so tudi to, kako topli veter, ki mu pravimo fen, vpliva na duševnost in hormonsko ravnovesje. Zaradi vremenskih vplivov se v organizmu izloča več stresnih hormonov, ki se pospešeno razgrajujejo prav zaradi soli, še učinkovitejši pa so za ta namen slaniki.

Ljudje, ki jim rado ponagaja vreme, naj si pomagajo z izmeničnimi kopelmi po Kneippu, s suhim krtačenjem, predvsem pa naj skrbijo za sprostitven.

Najboljše zdravilo pa je vsakdanji sprehod. Hoditi morate hitro, ob lepem vremenu ali v dežju. Če se boste res vsak dan dobro razgibali na svežem zraku, boste sčasoma opazili, da se manj občutljivo odzivate na vremenske spremembe.

snamemo z žlico. Ko je meso mehko, potresemo meso, kosti in zelenjavo iz juhe.

Potem pripravimo cmoke. V ponvi razpustimo maslo, na katerem prepražimo drobno sesekljano čebulo. Ko zarumeni, stresemo k čebuli še očiščene in tanko narezane gobe. V nepokriti ponvi jih pražimo dokler tekočina na povre. Na hitro prepražimo z gobami še mleto meso in peteršilj. Solimo, popramo in ko se zmes malo ohladi, ji pri- mešamo še drobtine. Testo naj stoji, dokler se drobtine ne napijejo tekočine, potem oblikujemo z mokrimi rokami 8 cmokov, ter jih polagamo v juho. Juha naj bo zelo vroča, ne sme pa vreti. Cmokovi naj se kuhajo 15 minut. Juho ponudimo pred obedom, meso iz juhe pa pripravimo s hrenom in krompirjem za glavno jed. Čas priprave: 45 minut, čas kuhanja: 15 minut.

JURČKI Z OLIVNIM OLJEM IN BAZILIKO

Za 4 osebe potrebujemo: 500 g jurčkov, 6 žlic olivnega olja, sol, poper, 2 stroka česna, baziliko.

Jurčke očistimo, če se le da, jih ne operemo. Narežemo jih na podolžne lističe. V zelo veliki ponvi ali v dveh normalno velikih ponvah segrejemo olivno olje, na katerem popečemo narezane gobe z obeh strani. Gobe pečemo v enojni plasti, če ležijo lističi drug vrh drugega, postanejo gobe rahlo sluzaste. Ko se gobe zlato zapečejo, jih solimo in popramo, potresemo jih s tanko narezanim česnom in sesekljano baziliko, premešamo in takoj ponudimo. Tako pripravljeni jurčki so lahka večerja ali pa okusna predjed. Ponudimo jih s svežim belim kruhom. Čas priprave: 15 minut, čas kuhanja: 10 minut.

PALAČINKE Z GOBOVIM NADEVOM

Za 4 osebe potrebujemo: za palačinke: 40 g moke, 1/4 l mleka, 2 jajci, sol. Za nadev: 750 g mešanih gob, 50 g masla, 250 g čebule, sol, poper, drobnjak, peteršilj. Potrebujemo tudi maščobo za peko in 200 g kisle smetane.

Moko zmešamo z mlekom in pustimo stati 30 minut, toliko da se testo napne. Nato damo še jajca in sol.

Medtem pripravimo nadev. Gobe očistimo in narežemo na lističe. Na maslu prepražimo najprej čebulo, nato pa dodamo še gobe. Med mešanjem jih pražimo, dokler ne povre vsa tekočina. Nato jih solimo, popramo, zmešamo s sesekljanim drobnjakom in peteršiljem, ter pustimo, da se ohladijo.

Iz testa spečemo tanke palačinke. Obložimo jih z gobami, zvijemo, zložimo v namaščeno nepregorno posodo in prelujemo s kisló smetano, v kateri smo razmešali rumenjak. Pečemo jo v vroči pečici 10 minut, toliko, da se palačinke zapečejo. Čas priprave 25 minut, čas kuhanja: 15 minut.

JURČKI S PARADIŽNIKOM

Za 4 osebe potrebujemo: 375 g paradižnikov, 375 g jurčkov, malo moke, 150 g masla, sol, poper, 1 strok česna, peteršilj in koper.

Paradižnike potopimo za nekaj trenutkov v vrelo vodo, nato jih oplaknemo z mrzlo vodo in olupimo. Narežemo jih na četrtine,

izstisnemo semenje. Pripravljene paradižnike pustimo, da počakajo.

Gobe očistimo in narežemo na rezine. Povaljamo jih v moki. V ponvi razpustimo malo masla, na katerem popečemo gobe, rezino za rezino. Če je potrebno, dodamo še masla. Popečene gobe solimo, popramo in shranimo, da ostanejo tople. Nato damo v ponev paradižnike, potresemo jih s sesekljanimi dišavami in česnom, ter pregrejemo. Paradižnike prelujemo čez gobe. Ponudimo s svežim kruhom. Čas priprave: 20 minut, čas kuhanja: 15 minut.

NARASTEK IZ GOB

Za 4 osebe potrebujemo: 400 g gob, pol litra mleka, 1 žlico moke, 50 g masla, 3 jajca, sol, poper, olje, drobtine, 4 žlice nestranganega grojerja ali ementalca, 1 strok česna, sesekljan peteršilj.

Gobe očistimo in narežemo na lističe. Sesekljamo peteršilj in česen, ter ju popražimo na olju, dodamo gobe in pražimo v odprti ponvi še 10 do 15 minut. Če nam ni do česna, pa damo v ponev cel, nesesekljan strok in ga odstranimo, preden damo v ponev gobe. Solimo in popramo.

Potem pripravimo bešamelno omako: na maslu prepražimo moko, še preden zarumeni, pa dolijemo mleko. Med mešanjem kuhamo bešamel 10 minut. Odstavimo kozico s štedilnika, ter zamešamo v bešamel sol, poper in nasrtgani sir. Pustimo, da se malo ohladi. Iz beljakov stepemo trd sneg.

V ohlajeni bešamel zamešamo rumenjake in prepražene gobe, nazadnje pa še sneg iz beljakov. Model za narastek namastimo z maslom in potresemo z drobtinami, nato pa napolnimo z gobovo maso. Pečemo v ogreti pečici najprej 10 minut na 200 stopinjah, nato pa še 20 minut pri 180 stopinjah. Med peko ne odpiramo pečice. Narastek (sufle) ponudimo takoj ko je pečen, da se nam ne bo sesedel.

POLNJENI GOBJI KLOBUKI

Za 4 osebe potrebujemo: 12 srednje velikih jurčkov, 100 g mletega mesa, 50 g kruhove sredine, mleko, nekaj litov žajblja, strok česna, sol, poper, 2 jajci.

Gobe naj imajo lepe, globoke klobuke. Ločimo bete od klobukov. Bete sesekljamo, nato jih zmešamo s kruhovo sredico, ki smo jo namočili v mleku, z žajbljem, česnom, mletim mesom ter z enim rumenjakom in enim celim jajcem. Po okusu začnimo. Z nadevom polnimo gobje klobuke in jih zložimo v namaščen pekač. Pokapamo jih z oljem ter spečemo v ogreti pečici pri 180 stopinjah. Pečeni so v 20 do 30 minutah.

OCVRTE DEŽNIKARICE Z OREHI

Za 4 osebe potrebujemo: 4 dežnikarice (samo klobuke), sol, 2 jajci, 2 žlici mleka, 2 žlici drobtin, 2 žlici mletih orehov ali lešnikov, 30 g moke, 4 žlice olja.

Dežnikarice očistimo, vendar jih ne umijemo. Posolimo jih in povaljamo najprej v moki, nato v jajcu, ki smo ga razžvrkljali z mlekom, nazadnje pa v drobtinah, ki smo jih zmešali z mletimi orehi. Dežnikarice ocvremo na vročem olju z obeh strani in ponudimo s svežo solato.

OMLETA Z JURČKI

Za 4 osebe potrebujemo: 150 g tanko narezanega mastnega dela gnjati, 1 čebulo, 500 g jurčkov, poper, sol, 50 g gaude, 6 jajc.

V ponvi popečemo rezine slanine z obeh strani, nato prepražimo na maščobi, ki se je navela v ponvi, drobno sesekljano čebulo. Dodamo na liste narezane gobe in jih med mešanjem pražimo 10 minut. Popramo, solimo, pa le če je slanina bolj malo slana. Sir nastrgamo in zmešamo z jajci, nato pa prelujemo čez gobe. Z lopatko privzdiguemo zmes, da se prepeče, omele ne smemo mešati. Ponudimo s krompirjevim pirejem in solato.

Ali vam rada teče kri iz nosu?

Marsikatera ženska opaža, da ji redno vsak mesec teče kri iz nosu, največkrat tik pred mesečnim perilom ali med njim. Kriva je motnja pri strjevanju krvi, povzročajo pa jo hormonske spremembe med menstruacijo. Nadloga je čisto nenevarna, k zdravniku morate samo, če se krvavitve ponavljajo v krajših presledkih. Zaradi njih bi lahko izgubili preveč krvi.

Kri se največkrat pcedi iz sprednjega, hrustančastega dela nosu, kjer je sluznica zelo nežna in tako trdno povezana s podlago, da se ne prilagaja dovolj prožno spremembam in zato hitro počli.

Suh zrak v prostorih s klimatskimi napravami in prah v delovnem prostoru zelo izsušata sluznico. Če morate kihniti, sluznica počli in iz nosu se pcedi kri.

Še pogostejše pa povzročajo krvavenje iz nosu notranja obolenja. Pri obolenjih krvnih obtočil — povišan krvni tlak, poapnele arterije, slabo srce in ledvične bolezni — zadostuje že majhen napor, če se na primer sklonite ali useknete, da popokajo tanke arterije v nosu. Ta kri je svetlo rdeča in se navadno prav udere iz ene nosnice.

Infekcijske bolezni — gripa, ošpice, škrlatinka, tifus, angina. Sluznica je močnejše prerkrvavljena, pritisk pa žilice niso zmerom kos. Ta krvavitev je ponavadi šibka.

Dedno razširjene krvne žilice v sluznici (tako imenovani Morbus Rendu-Oster). Značilne so krvavitve iz nosu, do katerih pride pogostejše spomladi in jeseni kakor v drugih obdobjih leta. Doslej še niso razvozlali, zakaj je tako.

Prva pomoč je mrzel obkladek na tilnik. Hlad prek živcev poskrbi za to, da se žilice v nosni sluznici refleksno skrčijo in se kri ustavi. Lahko pa si nosnice samo zatisnete s palcem in kazalcem in če se krvavitev v petih, šestih minutah ne ustavi, je vzrok resnejši in morate obiskati zdravnika.

Od Beograda do Ivanjice ⁽¹⁾

Potovanje Koroškega partizanskega pevskega zbora po Srbiji

Piše Franci Rulitz

Ideja o turneji po Socialistični republiki Srbiji je že več let rojila po glavah funkcionarjev Koroškega partizanskega pevskega zbora, letos pa se je končno uresničila. V nedeljo 2. septembra se je zbor po približno dvourni vaji odpeljal ob pol šestih zvečer z avtobusom izpred starega dijaškega doma. Potovanja se je udeležilo 35 pevcev (zbor šteje nekaj okoli 50 pevcev, vendar so bili nekateri zadržani zaradi službe ali bolezni, nekateri pa so izostali brez opravičila), digirent profesor Branko Čepin, predsednik zbora Lipej Kolenik ter zastopnik našega lista. Vsakdo je imel svoje

prometne nesreče (dva avtomobila sta trčila skupaj) in tvorila se je dolga kolona. Kljub temu smo še pravočasno dospeli v Ljubljano. Tam so nas sprejeli najprej Železničarji TTG (transport, turizem, gospodarstvo) s tovarišem Rebernikom na čelu. V domu Narodne armije Jugoslavije (vis-a-vis od avtobusne postaje in glavne pošte) so nam postregli z dunajskimi zrezki. Pri večerji so bili še navzoči Štefan Cigoj, Matjaž Žavcer, Jože Gačnik in drugi predstavniki TTG in ZZB NOB Slovenije. Kakor je pač na takih sprejemih, je najprej spregovoril eden, nato pa drugi itd. V glav-

zelo prijateljski, bratski atmosferi govorilo o razmerah na Koroškem in v Srbiji.

S spalnikom v Beograd

Vlak v Beograd je odšel iz Ljubljane ob četrtna enajst. Železničarji so nam bili priskrbeli brezplačen prevoz s spalnikom (po tej poti še enkrat najlepša hvala!). Noč je bila — v eni besedi povedano — mučna. Tisti, ki so navajeni takšnega ropotanja ponoči, seveda niso imeli težav. Večina pa je le pošteno pretreslo in nekateri so gledali zjutraj še precej zaspano v svet. Po osemurni vožnji smo pa le prispeli v ponedeljek zjutraj v Beograd (ob kateri uri točno ne vem, ker sem bil tudi med tistimi, ki so komaj držali oči odprte — kaj šele, da bi gledal na uro!). Po krajšem čakanju smo se lahko seznanili s tovariši, ki naj bi nas spremljali naslednje dni po Šumadiji (severni del Srbije) in Dragačevem (pokrajina jugozapadno od Čačka). To je bil Miša Mijalković-Miloš (sekretar komisije za organizacijo pitanja SUB NOR-a SR Srbije). Preden nastevanje nadaljujem, morda še razložim, kaj pomenijo te kratice, ki jih bomo še večkrat srečali. SUB NOR pomeni „Savez udruženja boraca narodnooslobodilačkog rata“ — torej Zveza združenj borcev narodnoosvobodilne vojne (ZZB NOV), po domače bi rekli Zveza koroških partizanov. Drugi naši spremljevalci so še bili Dragan Marković, voditelj turističnega podjetja Avtoprevoz iz Čačka; Radoljub Petrović, šofer avtobusnega podjetja Lasta iz Zaječarja; in Jože Gačnik (predstavniki ZZB NOV SR Slovenije), ki pa nas je spremljal že od Ljubljane naprej.



Na sedežu republiškega odbora SUB NOR-a SR Srbije v Beogradu.

V Beogradu smo se po kratki vožnji z avtobusom znašli na sedežu republiškega odbora SUB NOR-a Srbije, kjer smo od tovarišice Vesele Venišnikove zvedeli za program naslednjih dni in pevci so bili presenečeni, koliko občin je kazalo zanimanje za nastop „koroških“ Slovencev. Nastopali pa naj bi v Arandjelovcu, v Vrnjački banji, v Guči ter v Ivanjici. Prejeli pa smo tudi majhno darilce — namreč plaketo SUB NOR-a Srbije.

Iz Beograda na Avalo ter naprej v Šumadijo

Kratko smo se okrepčali s turško kavo, nato pa smo šli na pot. Za seboj smo še dalj časa videli visoke nebotičnike Beograda, dokler se nismo izgubili v Šumadiji — to je pokrajinsko ime za predel Srbije, ki je gosto poraščen z gozdom (po srbohrvaško „šuma“) in se nahaja južno od Beograda. Še prej pa smo zavili na Avalo, hrib, oddaljen od Beograda približno 15 km, na katerem stoji spomenik Neznaneju junaku. Spomenik je delo znanega

kiparja Ivana Meštroviča in je bil dokončan v medvojnem obdobju. Ko pa je med drugo svetovno vojno Rdeča armada osvobodila Beograd, je bil od razstreliva poškodovan tudi ta kip. Vendar ga ne popravijo, ker je s tem istočasno tudi „živ“ dokument narodnoosvobodilne vojne. Dolgoletna tradicija pa zahteva, da vsak predsednik tuje države, ki obišče Jugoslavijo oziroma Beograd, položi venec pri spomeniku Neznaneju junaka. Tako smo na primer samo za nekaj ur zgrešili državnega predsednika LR Kitajske, ki se je prav tako mudil tedaj v Beogradu in položil venec na Avali.

Še vedno brez zajtrka smo se vsuli nato v najbližjo in edino restavracijo (Avala je na 511 m visokem hribu in južno od nje se razprostira gričevata Šumadija, ki je znana tudi po številnih sadovnjakih in rodovitnih žitnih poljih), in zaužili nekaj pleskavic in druge prigrizke. Potem nas je pot peljala nazaj preko Donave v Arandjelovac, kamor smo prispeli okoli polnočnega.

(Se nadaljuje)



Po prihodu s spalnikom iz Ljubljane na beograjski kolodvor so čakali pevci na vodiča.

osebne predstave o prihodnjem tednu, in lahko rečemo, da nihče in bil razočaran: vsi smo bili prevzeti od ljubeznivosti in gostoljubju srbskega naroda.

Vendar je bila pot do Srbije še daleč. Prvi neprijeten dogodek (teh je bilo jako malo) nas je zadržal pred Tržičem za dobre pol ure: v krajšem predoru je bilo prišlo do

nem so nam naši gostitelji (v Ljubljani prav tako kakor v Srbiji) voščili mnogo uspeha in zadovoljstva, mi smo se jim pa zahvalili. Konstruktivni pogovori pa so se odvijali v glavnem po obedah in udobnem vzdušju pri turški kavi in tam se je tudi odkrito in brez floskul (katerih število je bilo pravzaprav zelo majhno, saj je cela stvar potekla v

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 21. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Bežno srečanje — 12.10 Ob jutrim sonce na mojem obrazu — 12.40 Orientacija — 13.10 Poročila — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Don Kihot — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stari — 21.20 Made in Austria — 22.10 Šport — 23.10 Poročila.

SOBOTA, 22. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.30 Film — 12.15 Nočni studio — 13.20 Poročila — 15.00 Zadnji valček — 16.30 Ikan Paus — Klita smo ujeli — 17.00 Poročila — 17.05 Športna abeceda — 17.30 Zgodbe o delfinu — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Helmi Conrads — 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Šport — 20.15 Kako bi bilo danes z revijo — 21.55 Šport — 23.00 Nebeški hčerki — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 23. 9.: 11.00 ORF stereo koncert — 12.00 Koroške deželnozbornske volitve 1984 — Konfrontacija glavnih kandidatov — 13.00 Vizualna izobrazba — 15.00 Conny in Peter delata glasbo — 16.25 Otroška sreča — 16.30 Zrcalne slike — 16.45 Zlati turban — 17.15 Tao Tao — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Srečanje z živaljo in človekom — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Govori dr. Stefanie Nadherny — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Filmska komedija — 22.25 Šolom — 22.30 Nočni studio — 23.35 Poročila.

PONEDELJEK, 24. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Prosim k mizi — 10.00 Šolska TV — 10.30 Očetje klatote — 10.45 Alpe Jadransko — 11.30 Avstrija — 13.00 Poročila — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Muppets Show — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Ljudje in živali — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.08 Reklama z Nick Knattertonom — 21.15 Ceste San Francisco — 22.05 Šport — 22.50 Poročila.

TOREK, 25. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Bolnica ob robu

mesta — 11.20 Ponedeljski šport — 12.15 Slike iz Avstrije — 12.40 Šiling — 13.00 Poročila — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Holmes & Yoyo — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Argumenti — 21.45 Zrcalne slike — 22.30 Poročila.

SREDA, 26. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.30 Francoščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Argumenti — 12.00 Tom & Jerry — 12.35 Ujeda v Pirenejih — 13.05 Poročila — 17.00 Poročila — 17.05 Ura s kukavico — 17.30 Čebelica Maja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pisarna, pisarna — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes z Južno Tirolsko — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Vrtince v jeseni — 21.55 Črni dnevnik — 22.45 Poročila.

ČETRTEK, 27. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Šport — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Poročila — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Vagabund — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Gledališka predstava — 21.35 Berlin leta 1900 — 22.20 Inozemski report — 23.05 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 21. 9.: 17.30 Vizualna izobrazba — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Waltoni — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Musil — 21.15 Čas v sliki — Politika v petek — 22.15 Ločitev po italijansko — 23.50 Poročila.

SOBOTA, 22. 9.: 15.10 Politika v petek — 15.50 Dva krat sedem — 16.15 Alpe Jadransko — 17.00 Proti vetru — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Tedenski pregled — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Brigitte Bardot — takšna kot je — 21.15 Jadranci — 22.15 Poročila — 22.20 Kaplan August Paterno odgovarja — 22.25 Ko je prišel Jim Dolan — 23.55 Poročila.

NEDELJA, 23. 9.: 9.00 Jesen v Tesinu — 9.05 L'ours et la poupee — 10.30 München — Oktoberfest — 14.00 Športni popoldan — 17.00 Internacionalna Koroška — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Primer za ljudskega odvetnika — 20.15 Avstrija — 21.45 Poročila — 21.50 Šport — 22.10 Bogastvo in revščina

— 22.55 Slovesnost komorne glasbe v Lokkenhausu — 23.40 Poročila.

PONEDELJEK, 24. 9.: 17.30 Začelo se je pred dvema milijonoma leti — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Waltoni — 19.15 Jesen v Tessinu — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Bolnica ob robu mesta — 21.08 Reklama z Nickom Knattertonom — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Šiling — 22.05 Pokažimo šefu zobe — 0.00 Poročila.

TOREK, 25. 9.: 17.30 Orientacija — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Waltoni — 19.15 Jesen v Tessinu — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dallas — 21.00 Novo v kinu — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Klub 2 in poročila.

SREDA, 26. 9.: 16.15 Iz parlamenta — 17.30 Dežela in ljudje — 18.55 Slike iz Avstrije — 18.30 Peanuti — 18.55 Šport — 21.00 Rdečebela-rdeče na Južnem Tirolskem — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Kulturni žurnal — 22.30 Mission monoton — 23.25 S pisalne mize — 23.35 Poročila.

ČETRTEK, 27. 9.: 16.15 Iz parlamenta — 17.30 Šolska TV — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Waltoni — 19.15 Jesen v Tessinu — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kviz v rdečebela-rdečem — 21.08 „Slamnatl vdvoc“ — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Klub 2 in poročila.

LJUBLJANA

PETEK, 21. 9.: 8.50 TV v šoli — 17.00-00.05 Teletekst RTV Ljubljana — 17.15 Poročila — 17.20 Rock portret: Indeksi — 17.50 Jack Holborn, nemška mladinska nadaljevanka — 18.25 Obzorje ljubljanskega območja — 18.40 Znanstveno tehnični film: Nikoli ne reci nikoli — 19.20 Cirkak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Človekovi možgani: Jaz, angleška dokumentarna serija — 20.55 Ne prezrite — 21.10 Proti vetru, avstralska nadaljevanka — 22.00 Dnevnik — 22.15 Sredina sveta, francosko-švicarski film.

SOBOTA, 22. 9.: 7.45-11.15 in 17.35-23.00 Teletekst RTV Ljubljana — 8.00 Poročila — 8.05 Pedenjžep — 8.35 Jekleneč, otroška serija — 8.50 Smogovci, otroška serija — 9.20 Pustolovščina — 20 tisoč milj pod morjem — 9.50 Skrivnostni svet Arthura Clarka: Velika sibirski eksplozija, angleška dokumentarna serija — 10.20 Človeški možgani: Jaz, angleška dokumentarna serija — 11.10 Po-

ročila — 17.50 Poročila — 17.55 Sultan Murat IV., turška nadaljevanka — 18.45 Čudeži narave, kanadska dokumentarna serija — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Rusi prihajajo, ameriški film — 22.05 Zrcalo ledna — 22.25 Globoka reka, zabavna glasbena oddaja — 22.55 Poročila.

NEDELJA, 23. 9.: 0.10-13.05 in 15.55-22.00 Teletekst RTV Ljubljana — 9.25 Poročila — 9.30 Živ, žav, otroška malineja — 10.15 Jack Holborn, ponovitev zahodnonemške mladinske nadaljevanke — 10.45 Prevzetnost in pristranost, angleška nadaljevanka — 11.40 625 — oddaja za stik z gledalci — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 16.10 Poročila — 16.15 Vrnitev swinga, zabavna glasbena oddaja — 16.45 Alpe Jadransko, informativna dokumentarna oddaja — 17.30 Športna poročila — 17.45 Mi iz jaza, sovjetski film — 19.20 Cirkak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Balkan ekspres, nadaljevanka — 20.55 Celjski jamarji v Kolumbiji — 21.25 Športni pregled — 21.55 Poročila.

PONEDELJEK, 24. 9.: 8.50 TV v šoli — 17.05-22.30 Teletekst RTV Ljubljana — 17.20 Poročila — 17.25 Smogovci, otroška serija — 17.55 Zgodovina mednarodnih telekomunikacij — 18.25 Podravske obzornik — 18.40 Pet minut za rekreacijo — 18.45 Video šola — oddaja za mlade — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Karadordževa smrt, TV drama — 21.35 Dokumentarec meseca: Poletni čas, zimski čas — Sommerzeit, Winterzeit — 22.15 Dnevnik.

TOREK, 25. 9.: 9.00 TV v šoli — 17.25-22.30 Teletekst RTV Ljubljana — 17.40 Poročila — 17.45 Jekleneč, otroška lutkovna serija — 18.00 Pesmi mangyongdae, korejska glasbena oddaja — 18.25 Celjski obzorje — 18.40 Kratek film: Ekologija iglastih gozdov, švedski film — 18.55 Knjiga — 19.20 Cirkak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.27 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Citadele, angleška nadaljevanka — 20.55 Opreti se na lastne sile, aktualna oddaja — 21.40 Dnevnik — 21.55 Adagio, baletna oddaja.

SREDA, 26. 9.: 8.45 TV v šoli — 17.50-23.05 Teletekst RTV Ljubljana — 18.05 Poročila — 18.10 Ciciban, dober dan: šviga, švaga — 18.25 Severnoprimski obzorje — 18.40 Čez Atlantski ocean, potopisna reportaža — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Film tedna: Uročen, ameriški film — 21.55 Dnevnik — 22.05 Omizje.

ČETRTEK, 27. 9.: 8.50 TV v šoli — 17.55-22.50 Teletekst RTV Ljubljana — 18.10 Poročila — 18.15 Trapolito HH 33: LGM, mladinska nadaljevanka — 18.25 Gorenjski obzorje — 18.40 Na sedmi stezi — 19.20 Cirkak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Tednik — 21.05 Martin Luther, vzhodnonemška nadaljevanka — 22.35 Dnevnik.

ORF — KOROŠKI RADIO Slovenske oddaje

PETEK, 21. 9.: 14.10 Obzorje — Kar po domače: O terah in mlačvi.

SOBOTA, 22. 9.: 9.00 Voščila.

NEDELJA, 23. 9.: 7.05 Duhovni nagovor — Voščila.

PONEDELJEK, 24. 9.: 14.10 Obzorje — Solisti-pecvi.

TOREK, 25. 9.: 9.30 Domača zabavna glasba — 14.10 Obzorje — Otroci, poslušajte.

SREDA, 26. 9.: 14.10 Obzorje — Ljudske pesmi in viže — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 27. 9.: 14.10 Obzorje — Mladinska oddaja.

OBIŠČITE

Werner Bergovo galerijo

V PLIBERKU

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.

Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Rupprechter-Straße 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, telex 422086 sndk a

Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10, tel. (0 42 22) 32 5 50. Tisk: Založništvo in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Zmagoviti gol padel tri minute pred koncem

SAK : ZRELEC 2:1 (1:0)
Koschatov igrišče, 400, Kohlweg
Gole: Polanšek (37.) in Urban (87.)
oz. M. Petzner (48.)

Troboj vzhodne podlize se nadaljuje. SAK (2:1 proti Zrelec), novinec Weitensfeld (2:0 v Borovljah) in ASV (1:0 proti zadnjemuvrščenemu Liebenfels-u) osvojili obe točki. St. Leonhard v borbi za četrto mesto zmagal v Velikovicu 3:1, vendar zaostaja za vodečima že štiri točke. Dobila vas visoko dobila derbi v Šmihelu (7:1), St. Andraž pa je slavil tretjo zaporedno zmago — 2:1 proti Selam. KAC še vedno brez zmage: 1:1 proti Volšperku.

Preteklo nedeljo je gostoval na Koschatovem igrišču v Celovcu Zrelec, ki je pred tekmo ranžiral v spodnji tretjini lestvice. Slovenska enajsterica kot „leader“ II. koroške lige je bila velik favorit. Govorilo se je samo še o tem, kako visoko bo izpadla zmaga. Toda nasprotnik, ki se je boril od prve do zadnje minute požrtvovalno in konsekvantno, je postavil vse prognoze na glavo. Tekma sama niti najmanj ni tekla po pričakovanju. Miljenici (= favoriti) že od začetka naprej niso zaigrali tako učinkovito kot po navadi. Čeprav se je vrnil v ekipo spet režiser in organizator igre, Raczynski, so gledalci sprva pogrešali to, kar vidijo najraje — namreč gole! Resda so naši igrali ofenzivno, imeli so celo stalno terensko premoč, vse to pa je bila samo opitna prednost. Šele v 37. minuti, torej tik pred polčasom, se je prvič stresla nasprotnikova mreža. Mladen Jovičević je na levem krilu lepo preigraval dva Zrelčana, nato je močno in nizko udaril žogo. Vrtar Damej jo je hotel ujeti, a to se mu je ponesrečilo, ker je bil teren moker in težak. Odbito žogo je iz polnega teka poslal v gol igralec s številko 14 — Justin Polanšek in postavil na 1:0 za SAK. Po vodilnem голу so domači nogometaši še bolj pritiskali in iskali predodločitev, toda nasprotnik se je uspešno ubranil vseh napadov in se rešil v odmor. Kabinska pridiga trenerja Jagodiča je bila takorekoč zastoj, kajti samo tri minute po menjavi strani je slovenskim navijačem zastala sapa. Petzner je iz prostega strela presenetil domačega vratarja Naschenwenga in nepričakovano izenačil. V nadaljevanju se je razvila ista igra kot v prvem polčasu:

SAK je napadal (nervozno in nenačrtno), Zrelec se je branil. Zanimivo in hkrati pomanjkljivo pa je bilo, da si „sakovci“ niso ustvarili niti ene „stoodstotne“ priložnosti. Očivid-



Romana Raczynski so vzeli nekajkrat v klešče.

no so napadalcem s sredinskimi igralci vred trenutno v krizi. V 55. minuti je poškodovanega Ratajca zamenjal mladi Rudi Urban. Po začetnih težavah se je takoj znašel in tik pred koncem poskrbel na kuriozn način za odločitev: iz daljave dvajsetih metrov je v teku polno in silovito zadel odbito žogo, ki jo je nasprotni vratar komajda rešil na „štango“. Škoda, so že mislili nekateri, toda akcija je potekala še naprej. Od „štange“ se je namreč žoga odbila tako nerodno, da je padla golmanu Dameju na hrbet in od tam v gol... gol, gol, gol in 2:1! Neverjetno kaj takega naši navijači še niso doživeli na Koschatovem igrišču. Le tem je po dolgi potrpežljivosti padel kamen od srca, igralci pa so se veselili in objemali kot majhni otročki. Že prav tako, saj so si zmago priborili zares trdo in malodane srečno, kljub temu pa zasluženo. „Stejejo rezultat, goli in točke!“ je žarel po tekmi uspešen trener.

Postava: Naschenweng; Sadjak, Stern, Lampichler, Woschitz; Kreutz, Raczynski, Jovičević, Polanšek; Ratajec (Urban), Gregorič.

Rezervno moštvo je izgubilo s 3:4. Nekateri nogometaši niso resni in so izostali brez opravičila. Takšno po-

stopanje je neodgovorno in nesramno napram ostalim igralcem. To se je takoj maščevalo s tem, da sta se v igri poškodovala dva naša akterja in tako so le ti končali tekmo z devetimi (!) — in to na domačem igrišču!

Solarji so v predtekmi remizirali 1:1 proti ATUS Borovlje. Gostje so kmalu povedli, a naši so z dobro moralo in borbenostjo v drugem polčasu izenačili in zasluženo točkovali. Gol je dal Janez Milač.

Najmlajši — pionirji — so se po dveh zaporednih porazih ujeli in z rezultatom 0:0 zabeležili prvi uspeh. Trener Franci Schmid je zadovoljno registriral: „Treba je še potrpeti, ampak fantje izredno hitro napredujejo.“

Igrali so:

ASV fantje - SAK fantje 0:0
SAK solarji - ATUS Borovlje šol. 1:1
SAK pod 23 - Zrelec pod 23 3:4

NOGOMETNI TERMINI

v petek 21. sept. 1984

17.00 Grabštanj šol. - SAK šol. v Grabštanju

v soboto 22. sept. 1984

15.00 SAK fantje - Gospa sveta fantje

na Koschatovem igrišču

17.00 Kotmara vas ml. - SAK ml. v Kotmari vasi

v nedeljo 23. sept. 1984

9.30 Sele pod 23 - SAK pod 23

11.15 Sele I - SAK I na selskem igrišču

16.00 Šmihel - ASV v Šmihelu

Katastrofa v Šmihelu: 1:7 proti Dobrli vasi

ASKU ŠMHEL : DORLA VAS

1:7 (0:6)

Šmihel, 300, Mitterböck

Gole: Suler (63.) oz. W. Kolle-

ritsch (12.), Roscher (23. in 35.),

V. Leitsoni (24. in 43.), E. Leitsoni

(44. in Perner (75.))

Po 3:1 zmagi nad Liebenfelsom so Šmihelčani komaj dočakali lokalni derbi z Dobrlo vasjo. Redka nerazpoloženost domačinov in morda še podzavestno podcenjevanje nasprotnika sta bila odločilna negativna faktorja. Po dobrih dvajsetih minutah se je rezultat glasil 0:3, tik pred polčasom pa že kar 0:6 — pravi debakel, kakršnega šmihelski navijači še ne pomnijo! Dobroščani so bili ta dan nepričakovano agresivni in enostavno boljši — v vseh vrstah. Šele po odmoru se je šmihelska ekipa „zbudila“, ko je bilo že zdavnaj prepozno. Gostje so po visokem vodstvu prešli v defenzivo in čuvali prednost. Po protizadetku Sulerja so znova zatresli mrežo in slavili povsem zasluženo. Edini izgovor Šmihelčanov: Legionar Vauče je manjkal zaradi nespornostov z delodajalcem (baje je prevečkrat poškodovan). Tako se je zgodilo, da je na lestvici Dobrila vas (šesta) prvič prehitela Šmihel, ki je zdrknil na deveto mesto in ima po sedemnajstih prejetih golih najslabšo obrambo.

Postava: Guezt; Krausler, Suler, Lopinsky, K. Perchtold; W. Perchtold, Pajenk (Vrhnjak), Mijatović, Blažej; Kristof, V. Britzmann (E. Britzmann).

Šahovsko društvo SŠZ zmagalo kljub pomanjkanju igralcev

Pod slabimi pogoji so začeli šahisti Slovenske športne zveze letošnje prvenstvo v tretjem razredu. Na prvo tekmo v nedeljo dopoldne so prišli samo štirje igralci, čeprav je treba igrati na šestih deskah. Ker torej dveh igralcev ni bilo na tekmo, so nasprotniki iz Bodensdorfa brez igre takoj dobili partiji. Zato pa so se tem bolj potrudili ostali igralci slovenskega moštva.

Prvič se je na prvi deski boril Gorazd Živković, ki je v lanskem sezoni na šestih deskah pridobil 1807 Elo-točk in s tem nadkrilil vse ostale igralce športne zveze. V hudi časovni stiski je izvedel komplicirano kombinacijo, pri kateri je pridobil kvaliteto in v svoj prid odločil partijo. Vendar pa sta še zmagala Antonija Einspieler na peti in Branko Kolter na šesti deski.

Remi vodje ekipe Ivana Lukana na drugi deski pa je zagotovil zmago slovenskim šahistom (končni re-

zultat 3,5 : 2,5). Torej se je spet enkrat izkazalo, da problem slovenskega moštva niso nasprotnikovi igralci, temveč lastni (namreč tisti, ki ne prihajajo na tekme). Zato šahovsko društvo Slovenske športne zveze prosi vse igralce šaha, naj okrepijo slovensko moštvo, kajti le z vestnimi igralci bo mogoče napredovati. Interesenti se lahko javijo na uredništvu SV (042 22 - 540 42) in jih bomo posredovali dalje.

Tudi drugo slovensko moštvo SSK „Obir“ je slavilo na začetku sezone zmago, namreč proti moštvu Finanz/KDR II z rezultatom 4:2 (partije so dobili Straßer ter Justin in Emanuel Polanšek, remizirala pa sta Stošier in Jammer).

Po dveh remijih je branilec naslova svetovnega prvaka Karpov zmagal v tretji partiji in vodi z 1:0 proti izizvalcu Kasparovu.

Za katero kulturo je delal?

Ob 75-letnici Franza Koschierja

7. september 1984 je bil za dr. Franza Koschierja, rojenega pred 75. leti v Psinji vasi v Rožu, in za uradno Koroško velik praznik. Ves vodilni politični in cerkveni vrh Koroške se je zbral v celovškem Domu glasbe in slavil 75-letnico rojstva dr. Koschierja in mu čestital ob 50. letnici njegovega nepretrganega „ljudsko-kulturnega delovanja“.

Koroški kulturni referent deželni glavar Wagner, ki je leta 1972 kot predsednik socialistov še sam označil takozvano „Volkstumsarbeit“ kot nesodobno in anahronistično, je pohvalil prizadevnost jubilarja, da „goji izročilo, pospešuje novo in vzpodbuja ljudi za samooblikovano kulturno dejavnost“; poudaril je tudi njegove zasluge pri ustanovitvi in razširitvi „Kärntner Heimatwerka“ in njegovo vlogo kot bivšega direktorja Deželnega muzeja. Vsi gratulanti pa so ob tem jubileju popolnoma izpustili 8 zelo delovnih let jubilarja — nacistično dobo.

Zanimivo oceno sedanjega aktivnega penzionista je dal predsednik avstrijskega Heimatwerka, dr. Helmut Huemer, ko je dejal: „Bil

OBVEŠČAMO

Zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli upoštevati vseh prispevkov. Prosimo za razumevanje.

Uredništvo

je homo politicus (političen človek) ... On ve: Uničenje zrasle tradicije mora imeti za kulturo smrtno posledico.“ Te besede izrečene kot laskavo priznanje Koschierju hkrati lahko razkrinkajo njegovo delovanje, ki je bilo vedno podrejeno širšim interesom „nemške“ Koroške. Kdor zraslo tradicijo ne neguje, jo zanika, ta pripravlja smrti kulturi, je rečeno v zgornjem stavku. Kakšen pa je bil Koschierjev odnos do slovenske kulture v deželi? Zgleda, da je s svojo disertacijo o slovenski narodni pesmi koroških Slovencev leta 1934 zaključil tudi že svojo razpravo o slovenski kulturi. Saj jo je v poznejših letih koristil le v

toliko, da jo je „izboljšaval“ z nemško. Mož iz Roža je vse svoje življenje zapisal „pravi koroški kulturi“, o tem nikoli ni bilo dvoma.

NACISTIČNA DOBA

Dr. Franz Koschier pa je bil brez dvoma res „homo politicus“, ki je svoje politične ideale vedno znal prilagoditi političnim razmeram. Že pred drugo svetovno vojno si je s „Volkstumspädagogiko“ utiral pot za poznejšo kariero v nacistični dobi. Že skoraj ni več potrebno navajati, da je bil član NSDAP (od marca 1938 naprej) in nacističnega združenja učiteljev (od dec. 1936 naprej) ter član SS (od dec. 1937 naprej). Vsekakor je imel na Kranjskem do konca druge svetovne vojne vplivne pozicije pri pomembnem delu: bil je „Direktor der Staats-Lehrerbildungsanstalt in Krainburg“, hkrati tudi „Der deutsche Berater für die Provinz Laibach in Laibach“, a tudi „Der Oberste Kommissar in der Operationszone „Adriatisches Küstenland“, znano pa je tudi, da je skupno z Maier-Kaibitschem, dr. Starzacherjem in drugimi že leta 1941 snoval načrte za raziskovalno ustanovo za pomembneje Kranjske in Koroške. Znana je tudi njegova tedanja razprava o „Običajih in nacionalsocializmu“, kjer je razlagal kako je povezan svetovni nazor z običaji.

V tistem času je Koschier pisal tudi o tem kako najbolje ugoditi Hitlerjevemu povelju „macht mir dieses Land deutsch“ in ugotavlja: „Die Erfahrung hat gezeigt, daß das Ziel richtig war, die gewaltsame Methode der Eindeutschung in kürzester Zeit aber Schiffbruch gelitten hat.“ Torej so se že pod nacistično oblastjo učili „mehkejših“ oblik germanizacije!

Ob taki zgodovini nas tudi ne more čuditi, da ob 30-letnici „Heimatwerka“ (leta 1983) srečamo med „pristnimi Korošci“ še toliko navdušenja nad Koschierjem, ki tej organizaciji predseduje. Tako smo v Kleine Zeitung lani ob dejstvu, da se Heimatwerk veseli nad zbirko 1246 ljudskih pesmi, prebrali izrek Koschierja: „Wir brauchen also nicht im Oberkrainer Sound versinken!“

Planinske novosti

Znanemu koroškemu planinskemu funkcionarju, predsedniku koroških sekcij Avstrijskega planinskega društva in vodji koroške gorske reševalne službe dr. Kurtu Dellischu so pred kratkim podelili priznanje v obliki miniaturnega znamenja s Peči (na Peči, tromeji med Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo, stoji znamenje z napisom v treh jezikih, ki označujejo tri dežele), za zasluge za planinstvo in s tem tudi za njegov doprinos za razumevanje med planinci treh dežel — Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije. Planince treh dežel namreč druži skupna ljubezen do gora ter prizadevanje za reševanje skupnih problemov.

Ta plemenita miselnost pa ne velja samo za planinsko dejavnost preko meja, tako dr. Dellisch, marveč tudi za planinsko dejavnost v deželi, kjer igra Slovensko planinsko društvo Celovec med ostalimi planinskimi društvi vlogo enakopravnega partnerja v deželi. Prejemnik priznanja dr. Dellisch je planinska društva imenoval kot primer, da je takšno konstruktivno medsebojno sodelovanje med planinci možno tudi na drugih področjih.

Planinsko društvo Integral iz Ljubljane je pred kratkim odprlo nov planinski dom na planini Pri Jezeru. To je že tretja nova planinska postojanka letos v Sloveniji, kar je prepričljiv dokaz volje in prizadevnosti planincev v tej deželi. Nova koča se nahaja na 1450 metrov višine ob slikovitem jezercu pod pobočjem Debelega vrha. V koči je 80 ležišč in prav toliko restavracijskih sedežev. Najugodnejši pristop do planinske koče je iz Stare Fužine proti Vogarju ali planini Blato in naprej do planine Pri Jezeru, od koder ni več daleč do preleste Doline triglavskega jezera.

V nedeljo je okrog 50 planincev in planink PD Ljubljana Matica obiskalo planinsko postojanko „Koča nad Arihovo pečjo“ na Bleščeči. Vodil Luka Kočar jih je pripeljal kar sto, vendar je polovica zaradi dežja ostala na Kopanju. V koči so premočenim planincem postregli s toplim čajem. Najbolj srčni planinci so se kljub dežju, pod vodstvom upravnika slovenske planinske koče Tomija Mikla, odpravili na vrh Gračnice in nadaljevali pot mimo ostankov starega gradu Rasov v Svatne, kjer jih je čakal avtobus z ostalimi planinci, ki so se pripeljali s Kopanja po premočene tovariše. Čeprav je bilo slabo vreme, so bili planinci židane volje, kar je prepričljiv dokaz, da se planinci znajdejo v vsaki situaciji.

Novinec DSG Sele v finišu nesrečno podlegel

ST. ANDRAŽ : DSG SELE 2:1 (0:1)
St. Andraž, 250, Sintschsch
Gole: Unterkircher (57.) in
Probst (84.) oz. Travnik (28.)

Proti ekipi St. Andraž, ki jo je SAK v tretjem kolu premagal suve-

PRVI RAZRED

Kostanje : Unterweng 1:1 (1:1)

Habernig je povedel domačine, a v protinapadu je Steinkogler takoj izenačil. Že četrti remi Kostančjanov, ki so prej ko slej na šestem mestu.

Eberstein : Bilčovs 1:2 (0:2)

Gostje iz Bilčova so dobro začeli tekmo in Partl je že v prvem polčasu dvakrat zadel. Po menjavi strani so Bilčovščani „padli“, domačini pa so zmanjšali na 1:2. Zaključna ofenziva je ostala brez uspeha.

Kotmara vas : Wölfnitz 4:5 (2:2)

V dramatični tekmi so gostje imeli več sreče. Čeprav so Kotmirčani zastrelili enajstmetrovko, je padlo kar devet golov.

Žitara vas : Železna Kapla 2:2 (1:0)

Brata Krische sta Žitrajčane spravila dvakrat v vodstvo, Kapelčani pa so obakrat (Bolterl in Kucher) izenačili — drugič šele natanko v zadnji sekundi! 800 gledalcev si je ogledalo ta derbi, to je ogromno veliko za nižje razrede.

Šmarjeta : Globasnica 3:0 (1:0)

Globašani so tokrat razočarali. Šmarjetčani so skozi dominirali in zasluženo zmagali. V borbi za drugo mesto so bili domačini zrelejši. Še naprej so neporaženi. Bergmann (2) in Mack sta poskrbela za zadetke.

Ruda : St. Stefan 0:2 (0:0)

Presenečenje! Nepričakovan poraz ko-favorita za naslov prvaka in to doma proti prej ko slej zadnjemu na lestvici.

Sinča vas : Klopinksko jezero 1:2 (0:0)
Zelo hitra in kvalitetna igra — polnih devetdeset minut! Salkič, nekdanji SAK-igralec, je dal spektakularen gol a la Bičovsky. Po sedmih koših ima Klopinksko jezero že tri (!) točke naskoka.